

MAATALOUDEN TALOUDELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN JULKAISUJA N:o 7
*PUBLICATIONS OF THE AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH INSTITUTE,
FINLAND, N:r 7*

TUTKIMUKSIA
SUOMEN MAATALOUDEN
KANNATTAVUUDESTA

TILIVUOSI 1963/64

*SUMMARY:
INVESTIGATIONS ON THE PROFITABILITY OF AGRICULTURE IN FINLAND
BUSINESS YEAR 1963/64*

HELSINKI 1966

MAATALOUDEN TALOUDELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN JULKAISUJA N:o 7
PUBLICATIONS OF THE AGRICULTURAL ECONOMICS RESEARCH INSTITUTE,
FINLAND, N:o 7

TUTKIMUKSIA
SUOMEN MAATALOUDEN
KANNATTAVUUDESTA

TILIVUOSI 1963/64

SUMMARY:
INVESTIGATIONS ON THE PROFITABILITY OF AGRICULTURE IN FINLAND
BUSINESS YEAR 1963/64

HELSINKI 1966

Helsinki 1966. Valtioneuvoston kirjapaino

A l k u s a n a t

Täten julkaistaan maatalouden kannattavuustutkimuksessa mukana olevien kirjanpitotilojen tulokset talousvuodelta 1963/64, joka on mainitussa tutkimustoiminnassa 52. tilivuosi. Kolmen edellisen tilikauden tulokset on esitetty maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisusarjan niteissä n:ot 4—6. Aikaisempia tilikausia koskevat tulokset on julkaistu maataloushallituksen tiedonantoja-sarjassa.

Verrattuna edelliseen tilivuoteen ei aineiston käsittelyssä eikä myöskään tulosten laskentaperusteissa ole tapahtunut muutoksia. Tilinpäätökset on kulkakin tilalta tehty edelleen pennin tarkkuudella, mutta tuloskeskiarvot on esitetty täysinä markkoina. Kun tarkasteltavana olevan kirjanpitovuoden tuloksia verrataan edellisen tilikauden vastaaviin tuloksiin on huomattava, että tilivuosi 1962/63 muodostui maatalouden kannalta suhteellisen heikoksi kasvukautena 1962 sattuneiden satovahinkojen takia.

Helsingissä, maaliskuussa 1966

Samuli Suomela

Heikki Järvelä

Sisältö

I. Maatalouden yleiset edellytykset tilivuonna 1963/64	7
1. <i>Sääsuhteet ja vuodentulo 1963</i>	7
2. <i>Maataloustuotteiden ja -tarvikkeiden hinnat</i>	9
3. <i>Työpalkat</i>	10
II. Tutkimusaineisto	11
1. <i>Aineiston hankinta, suuruus ja käsittely</i>	11
2. <i>Maankäyttölajit</i>	13
3. <i>Peltoalan käyttö ja sadot</i>	13
4. <i>Maitotuotos</i>	15
III. Omaisuussuhteet	16
A. Koko liike	16
1. <i>Varat</i>	16
2. <i>Velat</i>	16
B. Varsinainen maatalous	17
1. <i>Omaisuusryhmät</i>	17
2. <i>Kalusto</i>	17
3. <i>Kotieläimet</i>	18
4. <i>Rakennukset</i>	19
IV. Rahaliike	20
V. Maatalouden kokonaistuotto	22
1. <i>Kokonaistuotto ja sen rakenne</i>	22
2. <i>Maatalouden myyntituoton rakenne</i>	23
VI. Maatalouden liikekustannus	24
1. <i>Liikekustannus ja sen rakenne</i>	24
2. <i>Rahassa suoritettu liikekustannus</i>	25
3. <i>Ihmistyökustannus</i>	26
4. <i>Työnmenekki</i>	27
a. <i>Ihmistyö</i>	27
b. <i>Hevostyö</i>	27
c. <i>Traktorityö</i>	28

VII. Maatalouden liiketulokset	29
1. <i>Verotettava puhdas tuotto</i>	29
2. <i>Maatalousylijäämä</i>	30
3. <i>Kannattavuuskerroin</i>	30
VIII. Kotieläintaloudellisia laskelmia	31
1. <i>Hevostaloutta koskevia laskelmia</i>	31
2. <i>Nautakarjalaskelmia</i>	32
IX. Metsätalous	34
X. Ruokatalous	35
1. <i>Ruokailukustannus ja ruokailupäivät</i>	35
2. <i>Oman tilan tuotteiden kulutus</i>	35
Taulukot	37
Summary	65
<i>Liitteenä kartta kirjanpitotilojen sijainnista</i>	67

I. Maatalouden yleiset edellytykset tilivuonna 1963/64

1. Sääsuhteet ja vuodentulo vuonna 1963

Syyskauden erittäin epäedullisista sääolosuhteista ja poikkeuksellisen ankara-
rasta talvesta huolimatta syysviljat talvehtivat kohtalaisen hyvin. Keväällä
voitiin kylvyöt aloittaa noin viikkoa aikaisemmin kuin vuosi sitten, ja työt
suoritettiin suunnilleen samanaikaisesti koko maassa.

Sääsuhteet kasvukautena 1963

Weather conditions

Paikkakunta	Huhtik.	Toukok.	Säähavaintojen kuukausikeskimäärät				Syysk.	Lokak.
			Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Lämpötila C°		
Turku (Rusko)	2.4	12.6	14.4	17.0	16.2	12.7	6.1	
Helsinki	2.8	12.5	15.0	16.7	17.1	13.6	7.2	
Tampere	2.2	12.5	13.6	16.2	15.6	12.0	5.1	
Lappeenranta	2.3	13.2	13.6	16.9	16.3	12.3	5.1	
Jyväskylä	1.8	12.0	12.7	15.5	14.6	10.9	4.7	
Kuopio	1.7	12.4	13.0	16.1	15.6	12.2	4.8	
Vaasa	1.8	11.4	12.3	15.2	15.0	11.3	5.3	
Kajaani	1.1	12.1	11.6	14.9	14.2	11.1	3.3	
Oulu	1.1	11.3	11.8	14.6	14.5	11.2	3.6	
Sodankylä	-0.6	10.6	9.2	12.9	12.2	8.9	1.0	

Sademäärä mm

Turku (Rusko)	28	29	33	43	134	71	83
Helsinki	14	17	27	31	86	67	138
Tampere	24	46	29	52	86	50	81
Lappeenranta	5	35	21	54	54	40	101
Jyväskylä	41	36	16	35	124	99	73
Kuopio	26	24	39	43	142	65	67
Vaasa	19	41	25	23	89	105	68
Kajaani	28	27	54	41	82	61	49
Oulu	11	20	44	54	63	63	48
Sodankylä	15	25	80	48	59	104	35

Kasvukauden alun lämpösuhteet olivat toukokuun aikana erittäin suotuisat,
mutta sademäärä jäi alle normaalin. Erityisesti nurmien kasvu hidastui kuivuuden
vuoksi. Syysviljojen tuleentuminen edistyi kesän verraten korkeista lämpö-
tiloista johtuen nopeasti, ja korjuutöihin päästiin keskimäärin noin kuukautta
aikaisemmin kuin edellisenä vuonna. Myös heinätyöt saatiin päätökseen pouta-
kauden vallitessa. Kesäkuun toinen viikko oli kolea, ja useina öinä esiintyi yöpak-
kasia. Oraat jäivät joillakin alueilla epätasaisiksi ja laikullisiksi johtuen huono-
laatuisesta kylvösiemenestä ja veden puutteesta. Syyskuun samoin kuin loka-

kuun alkupuoliskon keskilämpö oli normaalia korkeampi. Sademäärät olivat normaalia pienempiä muualla paitsi Varsinais-Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla.

Viljelykasvien yksikkösadot olivat suuremmat kuin edellisenä vuonna, ja laatu huomattavasti parempi kuin vuosi sitten, jolloin monilta alueilta ei saatu leipäviljaksi kelvollista tavaraa lainkaan. Laitumien kasvukunto, joka alkukesällä kärsi kuivuudesta, parani elo- syyskuussa huomattavasti.

Maataloustilaston mukaiset tärkeimpien viljelykasvien kokonaissadot yhteensä vuosina 1963 ja 1962 sekä vuosien 1959—63 satokeskimääriin verrattuna esitetään seuraavassa:

Kasvilaji	Kokonaissadot		
	1963	1962	Keskim. vuodessa 5-vuotiskautena 1959—63
	milj. kg	milj. kg	milj. kg
Syysvehnä — Winter wheat	27.5	43.0	46.4
Kevätvehnä — Spring wheat	369.5	378.5	331.6
Ruis — Rye	124.1	101.3	140.1
Ohra — Barley	492.3	270.1	379.9
Kaura — Oats	820.1	615.8	836.5
Peruna — Potatoes	1 221.1	950.2	1 204.8
Sokerijuurikas — Sugar beets	455.2	366.7	389.2
Lanttu — Swedes	208.4	137.6	155.6
Turnipsi — Turnip	86.1	67.7	77.9
Vihantarehu — Green fodder	170.1	174.7	190.3
Peltoheinä — Hay	3 684.0	4 027.2	3 794.5
Syysrypsi — Winter turnip rape	8.0	7.9	10.3

Kokonaissatojen antamaa kuvaa vuodentulosuhteista täydentävät seuraavat maataloustilaston ilmoittamat hehtaarisadot:

Kasvilaji	1963	1962	1961	1959—63
	100 kg	100 kg	100 kg	100 kg
Syysvehnä	20.3	17.4	22.6	19.8
Kevätvehnä	16.4	14.5	19.1	17.2
Ruis	16.3	12.4	13.5	15.0
Ohra	18.8	13.2	18.2	17.1
Kaura	18.5	13.5	19.9	18.0
Peruna	159.4	129.0	137.4	151.1
Sokerijuurikas	277.3	188.3	252.5	233.3
Lanttu	284.9	210.2	258.1	256.8
Turnipsi	288.0	241.2	259.4	279.5
Vihantarehu	144.0	131.3	144.7	138.1
Peltoheinä	32.3	35.4	35.1	33.2
Syysrypsi	12.1	12.3	10.2	12.4

Viljakasveilla oli vuonna 1963 peltoa 2 800 ha vähemmän kuin vuotta aikaisemmin ja vilja-alan osuus koko peltoalasta oli 39.1 %. Nurmen ala nousi edellisestä tilivuodesta 0.7 % ja oli se 52.7 % peltoalasta. Leipäviljalla oleva peltoala väheni edellisestä tilivuodesta 52 000 ha, rehuviljan ala lisääntyi sensijaan lähes 50 000 ha. Kevätvehnän ala väheni 35 700 ha, syysvehnän 11 200 ja rukiin 5 400 ha. Ohran viljelyalan lisääntyminen oli lähinnä kevään siementilanteesta johtuen peräti 56 900 ha. Perunan ala lisääntyi 3 000 ha, sokerijuurikkaan ala väheni saman verran. Valtakunnan koko peltoala lisääntyi edellisestä vuodesta noin 16 500 hehtaarella ja oli vuonna 1963 2 703 200 ha.

2. Maataloustuotteiden ja -tarvikkeiden hinnat

Seuraavassa asetelmassa esitetään Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen ja Kansan Markkinatutkimuslaitoksen laskemia tärkeimpien maataloustuotteiden painotettuja keskihintoja, jotka on maksettu viljelijöille talousvuosina 1962/63 ja 1963/64.

Tuote	1963/64	1962/63
	mk/100 kg	mk/100 kg
Vehnä — Wheat	53:04	47:07
Ruis — Rye	53:29	51:39
Ohra — Barley	34:72	34:87
Kaura — Oats	33:68	32:27
Peruna — Potatoes	10:57	13:09
Sokerijuurikas ¹⁾ — Sugar beets	10:12	9:87
Maito ²⁾ — Milk	34:85	31:67
	mk/kg	mk/kg
Naudanliha — Beef	2:59	2:64
Sianliha — Pork	2:99	2:75
Kananmunat — Eggs	2:43	2:42

Maataloustuotteiden keskihinnoista tilivuonna 1963/64 ovat ohran, perunan ja naudanlihan hinnat laskeneet edellisestä tilivuodesta, kaikkien muiden sensijaan nousseet.

Maataloustarvikkeiden hintatasoa osoittavat seuraavan asetelman luvut. Väkilannoitteiden hinnat ovat ravinnekilohintoja ja tarkoittavat vahvistettuja vähittäismyyntihintoja täysin vaunukuormin vastaanottoasemalla. Väkirehujen hinnat on ilmoitettu vahvistettuina vähittäismyyntihintoina vapaasti vaunussa lähetyksasemalla ja kalkkikivijauheen hinta vapaasti vaunussa kaikilla rautatieasemilla.

Tarvike	1963/64	1962/63
	mk/100 kg	mk/100 kg
Oulunsalpietari	85:68	84:35
Superfosfaatti	56:08	55:25
Kalисуola	38:11	33:80
Kalkkikivijauhe	2:10	1:97
Soijarouhe	44:31	42:15
Vehnänlese	32:70	31:65
	mk/100 l	mk/100 l
Kaasuöljy	26:90	27:10

Tarvikkeiden hinnoista ovat kalisuolan ja kalkkikivijauheen hinnat nousseet suhteellisesti eniten. Vain kaasuöljyn hinta on hieman laskenut.

¹⁾ Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen laskemat hinnat.

²⁾ Maataloushallituksessa laskettu 4%:n maidon tilityshinta.

3. Työpalkat

Sosiaalisen tutkimustoimiston laatiman maataloustyöntekijöiden palkkatilaston mukaan ovat miesten ja naisten keskituntipalkat olleet allamainittuina tarkkailukuukausina seuraavat:

		Miehet mk/t	Naiset mk/t
Elokuu	1962	1:39	1:10
Marraskuu	»	1:42	1:11
Helmikuu	1963	1:49	1:20
Toukokuu	»	1:61	1:21
Elokuu	»	1:63	1:20
Marraskuu	»	1:67	1:18
Helmikuu	1964	1:80	1:26
Toukokuu	»	1:81	1:38

Palkat ovat tilivuonna 1963/64 olleet huomattavasti korkeammat kuin tilivuonna 1962/63.

II. Tutkimusaineisto

1. Aineiston hankinta, suuruus ja käsittely

Kirjanpitoaineiston hankinnan ovat suorittaneet maanviljelys- ja talousseurat sekä pienviljelijäin keskusjärjestöt. Ne ovat huolehtineet myös kirjanpidon ohjauksesta tiloilla. Kaikki tutkimuksessa mukana olevat tilat ovat yksityisten viljelijöiden hallinnassa ja hoidossa. Niihin ei siten sisälly valtion, kuntien tai muiden yhteisöjen omistamia ja viljelemiä tiloja. Kun maatalouskirjanpito on maassamme vapaaehtoista, ei tutkimustiloja ole voitu valita otantamenetelmällä. Tästä syystä ei aineistoa voida pitää täysin edustavana. Tilivuoden 1963/64 tulostilastoon sisältyy yhteensä 1 241 tilan tulokset. Tilat jakaantuvat eri järjestöjen kesken seuraavasti:

Uudenmaanlänin maanviljelysseura	35
Nylands svenska lantbrukssällskap	48
Varsinais-Suomen maanviljelysseura	49
Finska Hushållningssällskapet	10
Ålands Landskapsstyrelse	26
Satakunnan maanviljelysseura	39
Hämeen-Satakunnan maanviljelysseura	78
Hämeen läänin »	69
Itä-Hämeen »	80
Kymenlaakson »	48
Länsi-Karjalan »	36
Mikkelin läänin »	59
Kuopion »	62
Pohjois-Karjalan »	71
Keski-Suomen »	53
Etelä-Pohjanmaan »	68
Österbottens svenska lantbrukssällskap	34
Keski-Pohjanmaan maanviljelysseura	32
Oulun läänin Talousseura	48
Kajaanin maanviljelysseura	51
Peräpohjolan »	54
Lapin Maatalousseura	14
Pienviljelijäin Liitto	40
Suomen Pienviljelijäin Liitto	29
Pienviljelijäin Keskusliitto	108
Yhteensä 1 241	

Entiseen tapaan on tilikausi alkanut heinäkuun 1. päivänä ja päätynyt seuraavana vuonna kesäkuun lopussa. Osalla tiloista on kirjanpituvuosi kuitenkin aloitettu erikoistutkimusten ym. syiden takia huhtikuun 1. päivänä ja muutamilla toukokuun tai kesäkuun alussa.

Tilat on ryhmitelty aineiston käsittelyä varten tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain. Maa on jaettu seuraaviin tutkimusalueisiin: Etelä-Suomi, Sisä-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Koillis-Suomi. Jako pohjautuu lähinnä siihen, minkälaiset ovat luontaiset edellytykset maatalouden har-

joittamiselle maan eri osissa. Tutkimusalueiden rajat ilmenevät liitteenä olevasta kartasta, johon on merkitty myös kirjanpitotilojen sijainti kunnittain.

Suuruusluokkiin tilat on jaettu maatalousmaan muunnetun alan perusteella. Muunnettu ala on määritetty siten, että puutarhamaan ja pellon alaan on lisätty laitumen ja niityn muunnettu ala, joka on saatu jakamalla näiden raha-arvo kulloinkin kyseessä olevan tilan keskimääräisellä peltohehtaarin arvolla. Kaikki hehtaaria kohden esitetyt tulokset on ilmaistu maatalousmaan muunnettu hehtaaria kohden, mikäli ei toisin mainita.

Tilat on ryhmitelty seuraaviin suuruusluokkiin:

I silk	alle 10 ha
II »	10—25 »
III »	25—50 »
IV »	yli 50 »

Tarkasteltavana tilivuonna kirjanpitotilat jakaantuivat mainittuihin suuruusluokkiin eri tutkimusalueilla seuraavasti:

Alue	Suuruusluokka				Yhteensä	
	I	II	III	IV	kpl	%
Etelä-Suomi	108	261	138	46	553	44.6
Sisä-Suomi	106	207	26	—	339	27.3
Etelä-Pohjanmaa	21	90	10	—	121	9.7
Pohjois-Pohjanmaa	20	46	6	—	72	5.8
Koillis-Suomi	78	75	3	—	156	12.6
Yhteensä	333	679	183	46	1 241	100.0

Neljännän suuruusluokan tiloja on mukana vain Etelä-Suomen tutkimusalueella. Tarkasteltaessa myöhemmin esitettäviä tuloslukuja on huomattava, että kolmannen suuruusluokan tilojen luku on varsin pieni Pohjanmaalla ja Koillis-Suomessa.

Tulokset on esitetty entiseen tapaan tilaa tai maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden ilmaistuna keskiarvoina. Ne on laskettu siten, että tilakohtaiset kokonaisluvut on laskettu yhteen ja saatu summa on sitten jaettu joko vastaavalla maatalousmaan muunnetun alan hehtaarimäärällä tai vastaavalla tilamäärällä. Tulokset esitetään jokaiselta tutkimusalueelta eri suuruusluokkien ja ko. alueen keskiarvoina. Näiden lisäksi on taulukkoihin merkitty samalla tavalla lasketut koko maan (kaikkien kirjanpitotilojen) keskiarvot.

Kun eri tutkimusalueiden ja koko maan keskiarvot lasketaan edellä esitetyllä tavalla, vaikuttaa tilakoko tuloskeskiarvojen suhteelliseen suuruuteen. Kun kirjanpitotilojen keskimääräinen koko on suurempi kuin maan kaikkien tilojen, eivät näin lasketut eri alueita koskevat keskiarvot anna oikeata kuvaa tarkasteltavasta asiasta. Sentähden on eri alueitten ja koko maan keskiarvot määritetty myös siten, että eri suuruusluokkien ja eri alueitten luvut on painotettu niillä suhdeluvuilla, jotka osoittavat maan kaikkien yli 2 peltohehtaarin tilojen peltoalan jakaantumisen eri suuruusluokkien ja alueitten kesken. Tällä tavalla lasketuista keskiarvoista käytetään nimitystä painotettu keskiarvo. Nämä keskiarvot esitetään ainoastaan varsinaista maataloutta koskevista hehtaaria kohden lasketuista luvuista.

Painotetut keskiarvot on laskettu käyttämällä painoina seuraavassa asetelmassa esitetyjä suhdelukuja, jotka osoittavat, kuten edellä jo mainittiin, maan

kaikkien yli 2 peltihehtaarin viljelmien peltoalan jakaantumisen eri suuruusluokkien ja alueitten kesken vuoden 1959 maatalouslaskennan mukaan.

A l u e	Suuruusluokka				Yhteensä
	I	II	III	IV	
Etelä-Suomi	12.3	18.1	8.5	4.2	43.1
Sisä-Suomi	15.0	8.7	1.4	0.3	25.4
Etelä-Pohjanmaa	5.6	8.1	1.3	0.1	15.1
Pohjois-Pohjanmaa	3.7	4.2	0.8	0.2	8.9
Koillis-Suomi	5.7	1.5	0.2	0.1	7.5
				Yhteensä	100.0

Niiden alueitten painotettuja keskiarvoja laskettaessa, joissa ei ole neljännen suuruusluokan tiloja, on puuttuvien lukujen sijasta käytetty kolmannen luokan havaintoja.

2. Maankäyttölajit

Eri maankäyttölajien keskimääräiset alat tilivuoden alussa kirjanpitotiloilla esitetään taulukossa 1, josta ilmenee myös eri tilaryhmien keskimääräinen maatalousmaan ala. Peltolaitumien ala on luettu peltoalaan. Laidunalaan sisältyvät haka- yms. laitumet, jotka eivät ole peltoa. Kasvullisella metsämaalla tarkoitetaan tässä metsäalaa, joka kuuluu veroluokkiin I A—V.

Kirjanpitotilojen maatalousmaan ala vaihtelee huomattavasti alueittain. Sitävastoin saman alueen kirjanpitotiloilla se muuttuu vuosittain varsin vähän, kuten seuraavista viiden viimeisen talousvuoden luvuista voidaan todeta.

A l u e	1963/64	1962/63	1961/62	1960/61	1959/60
	Muunn. ha/tila				
Etelä-Suomi	23.19	22.81	22.26	22.32	22.04
Sisä-Suomi	14.08	13.84	13.97	13.49	13.56
Etelä-Pohjanmaa	15.60	15.37	15.57	15.26	16.00
Pohjois-Pohjanmaa	15.34	15.26	14.04	14.33	14.03
Koillis-Suomi	10.78	10.64	10.85	10.92	10.71
Keskimäärin	17.94	17.54	17.37	17.30	17.15

Edelliseen tilivuoteen verrattuna on keskimääräinen tilakoko hiukan kasvanut kaikilla alueilla. Tämä johtuu lähinnä siitä, että pientilojen suhteellinen osuus koko tilamäärästä on alentunut. Tilakoon vuosittaiseen vaihteluun vaikuttavat lisäksi maan ostot ja myynnit, raivaukset sekä se, että osa kirjanpitotiloista vaihtuu vuosittain. Tarkasteltavana vuonna on tilastossa mukana 100 sellaista tilaa, jotka ovat mukana ensimmäistä kertaa. Osa edellisenä vuonna mukana olleista tiloista on lopettanut kirjanpidon.

3. Peltoalan käyttö ja sadot

Kirjanpitotilojen peltoalan käyttöä osoittavat luvut esitetään taulukossa 2. Vehnän viljelyalaan sisältyvät sekä kevät- että syysvehnä ja nurmen alaan on luettu niitonurmet sekä peltolaitumet.

Vuonna 1963 jakaantui peltoala eri kasvien kesken kirjanpitotiloilla ja maataloustilaston mukaan keskimäärin koko maassa seuraavan asetelman mukaisesti. Kirjanpitotiloja koskevat luvut ovat painottamattomia.

	Kirjanpitotilat	Maataloustilaston mukaan koko maassa
	% peltoalasta	
Vehnä	13.3	8.9
Ruis	2.8	2.8
Ohra	12.3	9.7
Kaura	15.8	16.4
Peruna	2.6	2.8
Sokerijuurikas	1.6	0.6
Muut juurekset	0.9	0.8
Nurmi	44.1	52.7
Kesanto	3.3	2.7
Muu peltoala	3.3	2.6
Yhteensä	100.0	100.0

Kirjanpitotiloilla on vehnää, ohraa ja sokerijuurikasta viljelty suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Myös kesantoa on kirjanpitotiloilla suhteellisesti enemmän. Sensijaan nurmiala on näillä selvästi vähäisempi kuin keskimäärin koko maassa.

Kirjanpitotiloilla vuonna 1963 saadut sadot ilmenevät taulukosta 3. Kun niitä verrataan edellisen vuoden vastaaviin satotuloksiin, voidaan todeta, että sadot ovat useampien kasvien kohdalla nousseet. Se onkin luonnollista, sillä vuonna 1962 sadot jäivät sattuneiden satovahinkojen takia varsin heikoiksi sekä laadullisesti että määrällisesti. Vuonna 1963 vain heinäsadon määrä muodostui alhaisemmaksi kuin edellisenä vuonna. Satotulosten parantuminen ilmenee myös seuraavan asetelman painotetuista luvuista, jotka osoittavat eri alueitten rehuyksikkösatoja hehtaaria kohden vuosina 1962 ja 1963 kirjanpitotiloilla. Näitä laskettaessa on rehuyksiköiden kokonaismäärät jaettu vain niiden kasvien viljelyalalla, joiden sadot sisältyvät rehuyksikkömääriin. Tästä syystä ei asetelmassa esitettyihin satotuloksiin sisälly laitumen sato.

Alue	1963	1962
	ry/ha	
Etelä-Suomi	2 575	2 342
Sisä-Suomi	2 515	2 150
Etelä-Pohjanmaa	2 468	1 949
Pohjois-Pohjanmaa	2 164	1 658
Koillis-Suomi	2 283	1 855
Keskimäärin	2 485	2 136

Kuten asetelmasta ilmenee, ovat sadot parantuneet kaikilla tutkimusalueilla. Erityisesti ne ovat kohonneet Pohjanmaalla ja Koillis-Suomessa. Mainituista rehuyksikkösadoista on lisäksi todettava, että ne osoittavat vain satomäärien muutoksia. Sensijaan laatuerot niissä eivät tule esille.

Satotasoa kirjanpitotiloilla ja keskimäärin maan kaikilla tiloilla vuonna 1963 kuvaavat seuraavassa asetelmassa esitettävät eräitten kasvien keskisadot. Kirjanpitotiloja koskevat luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

Kasvi	Kirjanpitotiloilla	Maataloustilaston mukaan koko maassa
	Sato 100 kg/ha	
Kevätvehnä	19.1	16.4
Ruis	18.8	16.3
Ohra	22.0	18.8
Kaura	21.9	18.5
Peruna	209.2	159.4
Sokerijuurikas	277.0	277.3
Lanttu	383.0	284.9
Heinä	40.7	32.2

Sadot ovat kirjanpitotiloilla selvästi korkeammat kuin keskimäärin koko maassa. Ainoastaan sokerijuurikkaan sadot ovat suunnilleen samasuuriset.

4. Maitotuotos

Vuotuinen maitotuotos lehmää kohden oli tarkasteltavana tilikautena kirjanpitotiloilla keskimäärin 3 978 kg mikä on 297 kg eli 8.1 % korkeampi kuin edellisenä vuonna, jolloin maitotuotos lähinnä heikentyneitten satotulosten takia muodostui hieman alhaisemmaksi kuin tilikautena 1961/62. Karjantarkkailussa, johon kuuluu lähes 30 % maan kaikista lehmistä, olivat vastaavat maitotuotokset tarkkailuvuonna 1963/64 keskimäärin 4 069 kg ja edellisenä vuonna 3 818 kg. Nousu on siten 251 kg eli 6.6 %. Maitotuotos on näin ollen noussut kirjanpitotiloilla hiukan enemmän kuin karjantarkkailutiloilla. Kirjanpitotilojen maitotuloksia koskevat keskiarvot on määritetty toisella tavalla kuin muut tässä niteessä esitetyt keskiarvot. Ne on saatu siten, että tilakohtaiset keskituotokset on laskettu yhteen ja saatu summa jaettu ko. tilaryhmän tilämäärällä.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kirjanpitotilojen keskimääräiset maitotuotokset eri tutkimusalueilla ja tilasuuruusluokissa tarkasteltavana tilivuonna.

A l u e	Suuruusluokat				Keskimäärin
	I	II	III	IV	
	Maitoa vuodessa kg/lehmä				
Etelä-Suomi	4 069	4 229	4 336	4 728	4 264
Sisä-Suomi	3 655	3 812	4 097	—	3 787
Etelä-Pohjanmaa	3 872	4 214	4 122	—	4 148
Pohjois-Pohjanmaa	3 749	3 778	3 631	—	3 757
Koillis-Suomi	3 405	3 522	4 258	—	3 481

Tilakohtaiset tuotosluvut on saatu pääasiassa karjantarkkailutuloksista. Kaikki kirjanpitotilat eivät kuitenkaan ole mukana karjantarkkailutoiminnassa. Niillä tiloilla, joilta ei ole ollut käytettävissä tarkkailutuloksia on maitotuotos pyritty selvittämään myyntimäärien ja oman kulutuksen perusteella, mutta tuotoslukuja ei ole tälläkään tavoin saatu aivan kaikilta tiloilta myytyä maitoa koskevien kilomäärätietojen puuttumisen takia. Sentähden aineisto on tässä jonkin verran pienempi kuin muita tuloksia laskettaessa. Lisäksi mainittakoon, että tarkasteltavana tilikautena oli kirjanpitotiloista 36 sellaista tilaa, joilla ei tilikauden alussa ollut lainkaan nautakarjaa. Niistä oli 28 tilaa Etelä-Suomen tutkimusalueelta ja 7 Sisä-Suomesta sekä yksi Koillis-Suomesta.

III. Omaisuussuhteet

A. Koko liike

1. Varat

Viljelijän varat ja niiden jakaantuminen eri talousalojen kesken kirjanpito-tiloilla ilmenevät taulukosta 4. Varat on arvioitu tilikauden alussa. Kun ko. arvoja vertaillaan aikaisempien tilivuosien vastaaviin arvoihin, on erityisesti muistettava, että aineisto ei pysy samana vuodesta toiseen, kuten aikaisemmin jo mainittiin. Varoihin sisältyy mm. vuokratun omaisuuden, esimerkiksi vuokralle otetun pellon arvo, joka on luettu myös velkoihin. Lisäksi varoihin kuuluvat myös tilisaatavat. Metsätalousvaroihin sisältyvät maapohjan ja puuston ohella puutavaravarastot sekä metsätalouskalusto. Sivuanstotalouden varoihin on luettu mm. osakkeet ja osuudet, talletukset sekä erikoisesti sivuanstotarkoituksia varten hankittu omaisuus. Henkilöauto sisältyy viljelijäperheen yksityisvaroihin.

Taulukossa 4 olevista luvuista voidaan todeta, että maatalouden osuus on n. 50—60 % varoista. Metsätalouden osuus on selvästi korkein metsärikkaassa Sisä-Suomessa, jossa maatalouden osuus on vastaavasti alhaisin. Varojen kokonaisuusmäärien eroavuudet eri tutkimusalueilla johtuvat lähinnä tilakoon ja etenkin metsäalan erilaisuudesta.

2. Velat

Velkojen määrä kirjanpito-tiloilla ilmenee taulukosta 4. Niihin on luettu varsinaisten velkojen ohella vuokrapääoma ja eläkerasitteen pääoma-arvo. Näistä edellisen arvo, joka sisältyy myös varoihin, on tilaa kohden 927 mk ja jälkimmäisen 869 mk. Niiden osuudet velkojen kokonaisuudesta ovat vastaavasti 6.7 ja 6.3 %.

Taulukossa 4 esitetään myös prosenttiluvut, jotka osoittavat montako prosenttia velat ovat varoista. Etelä-Pohjanmaan ja Koillis-Suomen tutkimusalueiden III suuruusluokassa ovat sekä velkamäärä että sen osuutta varoista tarkoittava prosenttiluku varsin korkeat. Näitä tarkasteltaessa on muistettava, että tilamäärä on näissä samoin kuin Pohjois-Pohjanmaan III suuruusluokassa vähäinen.

Kirjanpito-tilojen keskimääräistä velkaantumisasetetta viitenä viimeisenä tili-vuoteta osoittavat seuraavassa asetelmassa olevat luvut. Siihen on merkitty myös keskimääräistä tilakokoa ja varojen määrää koskevat tiedot.

Tili- vuosi	Maatalous- maata muunn. ha	Metsää ha	Varat 1 000 mk/tila	Velat 1 000 mk/tila	Velat % varoista
1963/64	17.94	57.20	116.2	13.7	11.8
1962/63	17.54	58.40	111.0	11.6	10.5
1961/62	17.37	57.90	106.8	10.9	10.2
1960/61	17.30	57.79	101.6	9.5	9.3
1959/60	17.15	59.26	95.7	8.3	8.7

Varojen määrä on kohonnut jatkuvasti. Samoin on noussut maatalousmaan keskimääräinen ala. Sitä vastoin metsäalassa on mainittuna aikana tapahtunut sekä nousua että laskua. Näiden lisäksi varoihin vaikuttavat myös tiloilla tehdyt investoinnit ja myös aineiston vaihtuminen. Myös velat ovat vuosi vuodelta lisääntyneet. Markkamääräisestä niiden kasvu on ollut vähäisempää kuin varojen, mutta velkojen suhteellinen osuus varoista on sensijaan kohonnut vuosi vuodelta.

B. Varsinainen maatalous

1. Omaisuusryhmät

Maatalousomaisuus on entiseen tapaan jaettu seuraaviin ryhmiin: varastot, kalusto, kotieläimet, puutarhakasvillisuus, rakennukset, perusparannukset ja maatalousmaa. Eri ryhmien arvot hehtaaria kohden tilikauden alussa esitetään taulukossa 5. Varastoihin kuuluvat sekä omalla tilalla tuotetut maataloustuotteet että ostetut maataloustarvikkeet. Kun tilikauden alkamisajankohta on 1. päivä heinäkuuta ovat maatalousvarastot silloin hyvin vähäiset. Tästä johtuu, että varastojen arvoa tarkoittavat luvut eivät osoita koko tilikauden keskimääräisten varastojen arvoa. Perusparannuksiin on tässä luettu yleensä vain sala-ojitukset. Maatalousmaahan sisältyvät pellon lisäksi myös puutarhamaa sekä niityt ja laidunmaat. Pelto on arvioitu keskimäärin kaikilla kirjanpitotiloilla 688 markaksi ja puutarhamaa 863 markaksi hehtaaria kohden.

Maatalousomaisuuden arvo pinta-alayksikköä kohden on pienillä tiloilla yleensä korkeampi kuin keskikokoisilla tiloilla. Tämä johtuu pääasiassa rakennusomaisuuden arvosta, joka hehtaaria kohden ilmaistuna yleensä kasvaa tilakoon pienentyessä kuten seuraavassa asetelmassa olevista Etelä-Suomen tutkimusalueen eri tilasuuruusluokkien luvuista voidaan todeta. Rakennusomaisuuteen on luettu myös asuinrakennukset.

Etelä-Suomen tilasuuruusluokat	Maatalousomaisuus		Rakennusomaisuus	
	1963/64	1962/63	1963/64	1962/63
I	4 927	4 651	2 868	2 672
II	4 044	3 892	1 951	1 916
III	3 404	3 297	1 461	1 406
IV	3 210	3 063	1 320	1 281

Markkamääräisesti suurimmat erot ovat ensimmäisen ja toisen tilasuuruusluokan välillä. Sensijaan erot ovat varsin vähäiset kolmannen ja neljännen luokan luvuissa.

2. Kalusto

Maatalouskalustoon on luettu kaikki maataloudessa käytetyt koneet ja kalustoesineet. Ne on jaettu entiseen tapaan seuraaviin ryhmiin: Traktorit, leikkuupuimurit, peltoviljelykalusto, ajo- ja kuljetuskalusto, kotieläinkalusto ja muu kalusto. Näiden arvot hehtaaria kohden ilmenevät taulukosta 6. Peltoviljelykalustoon sisältyvät muokkaukoneet ja -välineet, kylvö-, korjuu- ja sadonkäsittelykoneet sekä muut kasvinviljelyssä käytettävät koneet ja työ-

välineet. Ajo- ja kuljetuskalusto käsittää hevos- ja traktorivetoiset ajoneuvot ja kuljetusvälineet. Lisäksi siihen on luettu paketti- ja kuorma-auto niillä muutamilla tiloilla, joilla näitä on käytetty pääasiassa maatalousajoihin. Sensijaan henkilöauto ei sisälly maatalousomaisuuteen yhdessäkään tapauksessa kuten aikaisemmin jo mainittiin. Kotieläinkaluston suurimman ryhmän muodostavat maidonjäähdytys- ja lypsykoneet. Muun kaluston ja peltoviljelykaluston välinen raja on eräissä kohdissa harkinnanvarainen. Edelliseen sisältyvät mm. sähkömoottorit ja kotitarvemyllyt.

Seuraavan asetelman luvut osoittavat niiden tilojen lukumäärää, joilla on oma traktori. Sulkeissa olevat luvut tarkoittavat kunkin tilaryhmän kokonaistilamäärää.

A l u e	Traktoritilojen luku				
	I slk	II slk	III slk	IV slk	Yhteensä
Etelä-Suomi	58 (108)	227 (261)	137 (138)	46 (46)	468 (553)
Sisä-Suomi	42 (106)	166 (207)	26 (26)		234 (339)
Etelä-Pohjanmaa	5 (21)	63 (90)	9 (10)		77 (121)
Pohjois-Pohjanmaa	10 (20)	36 (46)	6 (6)		52 (72)
Koillis-Suomi	34 (78)	56 (75)	3 (3)		93 (156)
Yhteensä	149 (333)	548 (679)	181 (183)	46 (46)	924 (1 241)

Kirjanpitotiloilla on traktoreita varsin runsaasti. Käytännöllisesti katsoen se on kaikilla yli 25 hehtaarin tiloilla. Toisessa suuruusluokassakin vain joka viides tila on ilman traktoria. Alle 10 hehtaarin tiloistakin on vain hieman yli puolet sellaisia, joilla ei ole omaa traktoria.

Myös leikkuupuimureita on kirjanpitotiloilla huomattava määrä. Seuraavan asetelman luvut osoittavat niiden tilojen lukumäärän eri alueilla ja suuruusluokissa, joilla on oma leikkuupuimuri. Lukuihin sisältyvät sekä itsekulkevat että hinattavat puimurit.

A l u e	Leikkuupuimuritilojen luku				
	I slk	II slk	III slk	IV slk	Yhteensä
Etelä-Suomi	2	63	105	43	213
Sisä-Suomi	1	50	21		72
Etelä-Pohjanmaa	1	7	3		11
Pohjois-Pohjanmaa	2	8	2		12
Koillis-Suomi	1	4	1		6
Yhteensä	7	132	132	43	314

3. Kotieläimet

Kotieläinten määrät kirjanpitotiloilla esitetään taulukossa 7. Ne on laskettu 100 maatalousmaan muunnettua hehtaaria kohden. Eri tilaryhmien vertailua varten on mainittuun taulukkoon merkitty eläinmäärät myös nautayksikköinä. Tällöin yhteen nautayksikköön on laskettu yksi täysikasvuinen hevonen tai 1.25 nuorta hevosta, 2 varsaa, yksi sonni tai lehmä, 2 hiehoa tai nuorta sonnia, 4 vasikkaa, 3 sikaa (yli 6 kk), 6 nuorta sikaa (4—6 kk), 9 porsasta (2—4 kk), 12 pientä porsasta (alle 2 kk), 8 lammasta, 16 karitsaa, 50 kanaa tai 33 ankkaa, hanhea tai kalkkunaa.

Seuraavassa asetelmassa esitetään kotieläinten lukumäärät 100 muunnettua hehtaaria kohden painotettuina keskiarvoina kahden viimeisen tilivuoden alussa.

		Kotieläinten luku 100 muunn. hehtaaria kohden	
		1963/64	1962/63
Hevoset			
Täysikasvuiset	kpl	6.7	7.1
Yhteensä muunnettuja	ny	7.1	7.5
Nautakarja			
Lehmiä	kpl	44.0	43.9
Yhteensä muunnettuja	ny	58.0	56.8
Siat			
Yli 6 kk	kpl	5.6	6.5
Yhteensä muunnettuja	ny	4.8	4.8
Siipikarja			
Yli 6 kk	kpl	148.1	152.4
Alle 6 kk	kpl	96.0	99.3
Lampaat			
Yli 1 v	kpl	4.7	5.2
Alle 1 v	kpl	5.0	5.9
Kotieläimiä yhteensä ny		74.4	74.1

Pinta-alayksikköä kohden laskettu kotieläinmäärä vaihtelee tutkimusalueittain kuten seuraavasta asetelmasta voidaan todeta. Luvut ovat eri alueitten painotettuja keskiarvoja.

Nautayksiköitä 100 muunn. ha kohden		
A l u e	1963/64	1962/63
Etelä-Suomi	66.7	66.5
Sisä-Suomi	84.2	85.3
Etelä-Pohjanmaa	72.6	69.9
Pohjois-Pohjanmaa	70.6	68.8
Koillis-Suomi	94.2	94.7

Koillis-Suomessa on suhteellinen kotieläinmäärä selvästi korkein ja Etelä-Suomessa vastaavasti alhaisin. Verrattuna edelliseen vuoteen ovat muutokset varsin vähäisiä.

4. Rakennukset

Maatalouden rakennusomaisuuteen, jonka arvot eri tilaryhmissä ilmenevät taulukosta 8, on eräitä poikkeuksia lukuunottamatta luettu kaikki tilan rakennukset. Kun maatalousomaisuuteen kuuluvat siten myös asuinrakennukset, sisältyvät näistä aiheutuneet kustannuksetkin maatalouden kustannuksiin. Kokonaistuottolaskelmassa on maataloutta hyvitetty viljelijäperheen asuntoetuuden arvolla. Palkkaväen asuntoetuuden arvo sisältyy sekä kokonaistuottoon että liikekustannukseen.

Aikaisempaan tapaan on rakennukset jaettu kolmeen ryhmään: asuinrakennukset, eläinsuojat ja muut rakennukset. Kahden viimeksi mainitun ryhmän välinen raja on monissa tapauksissa harkinnanvarainen siitä syystä, että eläinrakennuksissa on usein huomattavastikin muihin tarkoituksiin varattua rakennustilaa. Muiden rakennusten ryhmään sisältyvät myös nk. rakenteelliset laitteet, kuten säilörehutornit, aidat ja vesijohdot.

Kun rakennusten arvoa vertaillaan eri tilivuosina, niin on huomattava, että ko. arvon muuttumiseen vaikuttavat mm. uusien rakennusten rakentaminen ja vanhojen perusteelliset korjaukset sekä toisaalta poistot. Lisäksi on muistettava, kuten aikaisemmin jo mainittiin, että aineisto muuttuu vuosittain tilojen vaihtumisen takia.

IV. Rahaliike

Rahatuloiksi ja -menoiksi on tässä laskettu talousvuoden käteistulot ja -menot lisättyinä niiden tilikauden aikana laskuun myytyjen tuotteiden ja laskuun ostettujen tarvikkeiden arvoilla, joista suoritukset ovat siirtyneet seuraavalle tilivuodelle. Edellisiltä tilikausilta siirtyneiden saatavien ja velkojen suorituksia ei sitä vastoin ole luettu rahatuloiksi ja -menoiksi samoin kuin ei muitakaan lainaus- tai talletusliikkeeseen kuuluvia tulo- ja menoeriä.

Rahatulot on jaettu talusalueittain neljään ryhmään: maatalous, metsätalous ja sivuansiotalous sekä ruoka- ja yksityistalous. Nämä samoin kuin tulojen kokonaismäärätkin esitetään taulukossa 9. Samaan taulukkoon on merkitty myös eri tuloryhmien suhteelliset osuudet kokonaistuloista. Sivuansiotalouden ryhmään luettuihin tuloihin sisältyvät varsinaisista sivuansiotuloista saatujen tulojen lisäksi korko- ja osinkotulot sekä investointiluoontoiset valtion avustukset ja -palkkiot, kuten salaojituspalkkiot. Sen sijaan maatalouden välittömään tukemiseen tarkasteltavana vuonna tarkoitettut erät (esim. pinta-alalisät), jotka on annettu suoraan viljelijöille, sisältyvät maataloustuloihin. Sosiaaliset avustukset (mm. lapsi- ja perhelisät) sisältyvät viljelijäperheen yksityistuloihin.

Seuraavassa asetelmassa esitetään eri tuloryhmien arvot tilaa kohden tilivuosina 1963/64 ja 1962/63.

	1963/64		Rahatulot		1962/63	
	mk/tila	%	mk/tila	%	mk/tila	%
Maatalous	18 590	69.1	15 611	68.6	15 611	68.6
Metsätalous	4 805	17.8	3 784	16.6	3 784	16.6
Sivuansiotalous	2 477	9.2	2 381	10.4	2 381	10.4
Ruoka- ja yksityistalous	1 046	3.9	991	4.4	991	4.4
Yhteensä	26 918	100.0	22 767	100.0	22 767	100.0

Verrattuna edelliseen talousvuoteen on kaikissa tuloryhmissä tapahtunut lisäämistä. Markkamääräisesti eniten ovat kohonneet maataloudesta saadut tulot. Tässä on huomattava, että tilivuonna 1962/63 sattuneiden satovahinkojen takia ko. tulot mainittuna tilivuonna muodostuivat suunnilleen samansuuruisiksi kuin tilivuonna 1961/62. Lisäksi kirjanpitoltilojen keskimääräinen maatalousmaan ala on hieman suurentunut. Kokonaisrahatulojen nousu on keskimäärin 4 151 markkaa tilaa kohden.

Taulukossa 10 esitetään kirjanpitoltilojen keskimääräiset rahamenot tarkasteltavana olevalta tilivuodelta. Ne on jaoteltu entiseen tapaan seuraaviin ryhmiin: maatalous, metsätalous, sivuansiotalous, ruokatalous ja yksityistalous sekä verot ja korot, vuokrat ja eläkkeet.

Kuten rahatulojenkin kohdalla on rahamenoissakin todettavissa lisäämistä verrattuna edelliseen tilivuoteen. Eri menoryhmien keskimääräiset arvot tilaa

kohden tilivuosina 1963/64 ja 1962/63 ilmenevät seuraavasta asetelmasta, jossa olevat luvut ovat painottamattomia keskiarvoja.

	Rahamenot mk/tila	
	1963/64	1962/63
Maatalous	14 633	13 252
Metsätalous	965	921
Sivuanstalous	413	376
Verot	1 204	1 142
Korot, vuokrat ja eläkkeet	771	647
Ruokatalous	2 785	2 583
Yksityistalous	5 423	4 421
Yhteensä	26 194	23 342

Lisäystä on tapahtunut jokaisen menoryhmän kohdalla. Markkamääräisesti eniten ovat nousseet edellisestä tilivuodesta varsinaista maataloutta koskevat rahamenot. Samoin olivat maatalouden rahatulot kasvaneet eniten kuten jo mainittiin. Huomattava lisäys on tapahtunut myös viljelijäperheen yksityistalouden menoissa. Se onkin luonnollista, kun otetaan huomioon kokonaistulojen kasvu. Tällöin on ollut mahdollista käyttää varoja enemmän yksityistalouden tarpeisiin. Kokonaisrahamenot ovat kohonneet talousvuodesta 1962/63 keskimäärin 2 852 mk tilaa kohden.

Kuten edellä jo mainittiin, ei rahatuloissa ja -menoissa ole otettu huomioon talletus- ja lainausliikettä koskevia suorituksia. Sentähden voi tulojen määrä olla joissakin tapauksissa menoja pienempi. Tällöin erotus on pitänyt peittää käteisvaroja tai talletuksia pienentämällä taikka sitten ottamalla lisää velkaa.

V. Maatalouden kokonaistuotto

Maatalouden kokonaistuotolla käsitetään tilivuoden aikana maataloudessa tuotettujen lopputuotteiden sekä palvelusten yhteistä arvoa. Kokonaistuottoon on siten luettu:

1) Tilivuoteen kuuluvat rahatulot ja tilisaatavat lukuunottamatta vuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saatuja rahatuloloja.

2) Maataloudesta metsätalouteen, ruoka- ja yksityistalouteen, sivuansioihin ja eläkeläisille sekä työväen palkkoihin luovutettujen tuotteiden, etuuksien ja hevostöiden raha-arvo.

3) Maataloudesta omaisuuden lisäämiseen (uudisrakennuksiin, -viljelyksiin ja perusparannuksiin) luovutetun hevostöiden arvo.

4) Maataloustuotannosta johtunut lisäys varastoissa, puutarhakasvillisuudessa ja kotieläimistössä.

Kokonaistuottoon sisältyvät myös asuinrakennuksista ja varsinaisista maatalousrakennuksista saadut vuokrat viljelijäperheen, palkkaväen ja eläkeläisten asuntoedun ohella. Kaikki nämä erät sisältyvät taulukossa 11 rakennusvuokrien sarakkeessa oleviin lukuihin. Pääosan näistä rakennusvuokrista muodostaa asuntoedun arvo ja varsinaisten vuokratulojen osuus jää verraten pieneksi.

Entiseen tapaan on maatalouden kokonaistuottoon luettu myös maatalouden välittömään tukemiseen tarkoitettut valtionavustukset (mm. pinta-alalisät ja katokorvaukset), jotka on maksettu suoraan viljelijöille. Sen sijaan kokonaistuottoon eivät sisälly investointiluntoiset valtionavustukset ja -palkkiot (esim. salaojituspalkkiot).

1. Kokonaistuotto ja sen rakenne

Maatalouden kokonaistuotto esitetään tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain taulukossa 11. Kokonaistuotto on entiseen tapaan jaettu kolmeen pääryhmään: kasvinviljelytuotto, kotieläintuotto ja muu tuotto. Näiden ryhmien suhteelliset osuudet tilivuonna 1963/64 ja 1962/63 eri tutkimusalueilla ilmenevät seuraavasta asetelmasta, jossa ovat prosenttiluvut on laskettu painotetuista arvoista.

Alue	Kotieläintuotto		Kasvinviljelytuotto % kokonaistuotosta		Muu tuotto	
	1963/64	1962/63	1963/64	1962/63	1963/64	1962/63
Etelä-Suomi	66.5	70.7	27.9	22.3	5.6	7.0
Sisä-Suomi	79.6	80.6	13.2	10.0	7.2	9.4
Etelä-Pohjanmaa	78.5	77.9	15.8	13.5	5.7	8.6
Pohjois-Pohjanmaa	80.6	79.9	12.7	8.5	6.7	11.6
Koillis-Suomi	83.3	80.9	6.3	5.4	10.4	13.7
Keskimäärin	74.1	75.8	19.4	15.4	6.5	8.8

Tarkasteltaessa suurimman ryhmän kotieläintuoton suhteellista osuutta eri alueilla voidaan todeta sen olevan 80 %:n vaiheilla kaikkialla muualla paitsi Etelä-Suomessa, jossa se on selvästi edellä mainittua alhaisempi. Sanottu osuus

on viimeksi mainitulla alueella lisäksi selvästi alentunut edellisestä tilikaudesta. Muutokset muilla alueilla ovat suhteellisen vähäisiä. Kasvinviljelytuoton osuus on yleensä noussut. Se johtuu lähinnä satotulosten kohoamisesta. Edellisenä vuonnahan sattui huomattavia satovahinkoja, joiden takia sato muodostui eräillä alueilla varsinkin laadullisesti heikoksi.

Maatalouden kokonaistuotto nousi edellisestä tilikaudesta jokaisella tutkimus-alueella kuten seuraavan asetelman painotetuista luvuista voidaan todeta.

A l u e	Maatalouden kokonaistuotto mk/ha	
	1963/64	1962/63
Etelä-Suomi	1 250	1 096
Sisä-Suomi	1 268	1 092
Etelä-Pohjanmaa	1 149	996
Pohjois-Pohjanmaa	1 068	921
Koillis-Suomi	1 301	1 149
Keskimäärin	1 227	1 068

Pinta-alayksikköä kohden on kokonaistuotto muodostunut suurimmaksi Koillis-Suomessa, jossa tilakoko on myös pienin. Kokonaistuotto on hehtaaria kohden yleensä pientiloilla korkeampi kuin keskikokoisilla tiloilla. Ero näyttää olevan erityisen selvä ensimmäisen ja toisen tilasuuruusluokan välillä, kuten taulukosta 11 voidaan todeta.

Kokonaistuotto on kohonnut edellisestä talousvuodesta sangen tasaisesti eri alueilla. Ainoastaan Sisä-Suomessa lisäys on keskimääräistä suurempi. Hehtaaria kohden on kokonaistuotto noussut keskimäärin 159 mk eli 14.9 %.

2. Maatalouden myyntituoton rakenne

Maatalouden varsinaiset eli nk. puhdistetut rahatulot esitetään taulukossa 12. Näihin on luettu vain sellaiset erät, jotka on otettu huomioon maatalouden kokonaistuottoa laskettaessa. Tästä syystä niihin eivät sisälly tilivuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saadut tulot, esimerkiksi jos tilalta on myyty traktori, ei siitä saatu hinta sisälly näihin tuloihin. Vastaavasti ei traktorin ostohintaa ole luettu maatalouden varsinaisiin rahamenoihin.

Samoin kuin maatalouden kokonaistuottokin ovat myös puhdistetut maatalouden rahatulot kohonneet edellisestä vuodesta, kuten seuraavan asetelman painotetuista luvuista ilmenee.

	Maatalouden rahatulot mk/ha	
	1963/64	1962/63
Nautakarja	91	84
Maitotalous	535	460
Siat	111	98
Siipikarja	45	42
Muut eläimet	3	3
Kotieläintalous yhteensä	785	687
Kasvinviljely	194	131
Muut tulot	26	41
Yhteensä	1 005	859

Lisäystä on tapahtunut kaikissa edellä mainituissa tuloryhmissä paitsi muissa tuloissa, jotka ovat pienentyneiden valtionavustusten takia alentuneet. Mainitut avustukset olivat tilivuonna 1962/63 poikkeuksellisen suuret kasvukautena 1962 sattuneiden satovahinkojen korvaamiseksi suoritettujen katokorvausten vuoksi.

VI. Maatalouden liikekustannus

Maatalouden liikekustannukseen on luettu maatalouden säännöllistä hoitoa varten tilivuoden aikana uhratut rahamenot, yksityis-, ruoka-, metsä- ja sivuan-siotaloudesta saatujen luontaisuuorituksen arvot sekä ne maatalousomaisuuden vähennykset, jotka ovat syntyneet tuotannon, jalostamisen ja keskimääräistä kulumista vastaavan poiston kautta. Tuloja, jotka on saatu tilivuoden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä, ei ole luettu kokonaistuottoon. Vastaavasti omaisuuden lisäyksestä aiheutuneet menot eivät kuulu liikekustannukseen. Korot, verot ja vuokramaksut eivät tässä myöskään sisälly liikekustannukseen, joten maatalous on oletettu niistä vapaaksi ja siten ne on maksettava liikeyli-jäämästä eli verotettavasta puhtaasta tuotosta.

1. Liikekustannus ja sen rakenne

Liikekustannus on entiseen tapaan jaettu seuraaviin pääryhmiin: työkustannus, ostotarvikekustannus, poistot ja kunnossapito sekä muu kustannus. Taulukossa 13 esitetään liikekustannuksen ja sen eri ryhmien arvot tarkasteltavana olevalta vuodelta.

Työkustannukseen on luettu ainoastaan maatalouden juoksevia töitä koskevat ihmistyökustannukset. Näihin sisältyvät vieraalle työvoimalle maksetut aika- ja urakkapalkat sekä viljelijäperheen omalle työlle arvioitu palkka.

Ostotarvikekustannukseen on luettu rehut, lannoitteet ja siemenet. Rehu-kustannuksessa on otettu huomioon vain ostorehut. Siten tilalla tuotetut rehut eivät sisälly ko. kustannukseen. Samoin on menetelty siemenien ja lannoitteiden kohdalla. Ostetut polttoaineet on käsitelty muiden kustannusten ryhmässä.

Poistot ja kunnossapito-ryhmän kotieläinnimikkeeseen on luettu eläinlääkäri- ja lääkemenot, kantakirja-, astutus- ja keinosiemennysmaksut, karjantarkkailu-kulut, kengitysmenot yms. sekä eläinten poistonluontoiset arvonalennukset. Kalusto- ja rakennuskustannuksiin kuuluvat vuotuiset poistot sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset niihin luettuna myös omasta metsästä saatu puuta-vara. Sen sijaan niihin eivät sisälly tilan palkkaväen ja viljelijäperheen suoritta-mista korjaus- ja kunnossapitotöistä aiheutuneet kustannukset, sillä ne on luettu maatalouden yhteiseen työkustannukseen. Kalustokustannuksesta on huomattava, että siihen sisältyvät ainoastaan maatalousomaisuuteen kuuluvien koneiden ja kalustoesineiden kustannukset. Kuten aikaisemmin jo mainittiin, ei henkilö- autoa ole luettu ko. omaisuuteen, joten ei myöskään sen kustannukset sisälly mainittuihin eriin. Eräillä tiloilla, joilla on ollut kysymyksessä selvästi maa- talousajot, on kuitenkin näitä ajaja vastaava osa henkilöauton kustannuksista siirretty maatalouden menoksi. Muutamilla tiloilla (32 tilaa) on maataloutta varten hankittu kuorma- tai pakettiauto. Tällöin maatalousajaja vastaavat

kustannukset sisältyvät maatalouden kustannuksiin. Rakennuskustannuksiin sisältyvät, kuten edellä jo mainittiin myös asuinrakennusten poistot sekä korjaus- ja kunnossapitokustannukset. Tässä on huomattava, että maatalouden kokonaistuoton rakennusvuokrat-nimikkeeseen sisältyvät rakennuksista saatujen vuokratulojen ohella viljelijäperheen, eläkeläisten ja palkkaväen arvioitu asuntoetu. Palkkaväen osalta se sisältyy myös liikekustannukseen.

Seuraavassa asetelmassa esitetään liikekustannus ja sen eri ryhmät painotettuina keskiarvoina tilivuosilta 1963/64 ja 1962/63. Kuten asetelmasta ilmenee ovat useimmat kustannuserät nousseet edellisestä tilikaudesta. Vähentymistä on tapahtunut vain siemenkustannuksissa ja maksetuissa palkoissa. Viimeksi mainittujen aleneminen palkkatason kohoamisesta huolimatta johtuu siitä, että palkattua työvoimaa on tarkasteltavana vuonna käytetty vähemmän kuin tilikautena 1962/63. Suhteellisesti suurin on nousu lannoitemenoissa, jotka ovat lisääntyneet myös jokaisella tutkimusalueella. Keskimäärin on liikekustannus kohonnut hehtaaria kohden 102 markkaa eli 9.6 %.

	Liikekustannus mk/ha	
	1963/64	1962/63
Työkustannus yhteensä	588	544
Palkat	65	69
Viljelijäperheen oman työn arvo	523	475
Ostotarvikkeet yhteensä	280	246
Rehut	161	145
Lannoitteet	99	79
Siemenet	20	22
Poistot ja kunnossapito yhteensä	181	166
Kotieläimet	26	23
Koneet ja kalusto	82	75
Rakennukset	73	68
Muu kustannus	117	108
Liikekustannus yhteensä	1 166	1 064
Liikekustannus ilman viljelijäperheen työn arvoa	643	589

Liikekustannus on noussut edellisestä vuodesta myös jokaisella tutkimusalueella, kuten seuraavan asetelman painotetuista keskiarvoista voidaan todeta.

A l u e	Liikekustannus mk/ha	
	1963/64	1962/63
Etelä-Suomi	1 127	1 042
Sisä-Suomi	1 269	1 156
Etelä-Pohjanmaa	1 088	960
Pohjois-Pohjanmaa	1 013	908
Koillis-Suomi	1 372	1 273
Keskimäärin	1 166	1 064

2. Rahassa suoritettu liikekustannus

Taulukossa 14 esitetään maatalouden varsinaiset eli nk. puhdistetut rahamenot. Niihin on luettu ainoastaan maatalouden juokseviin menoihin käytetyt erät eli menot, jotka on otettu huomioon liikekustannusta laskettaessa. Tästä syystä niihin eivät sisälly investointiluontoiset menot kuten uudisrakennuksiin sekä uusien koneiden ja kaluston hankintaan käytetyt erät. Vastaavalla tavalla on menetelty, kuten aikaisemmin jo mainittiin, maatalouden varsinaisten raha-

tulojen kohdalla, joihin ei ole luettu tilikauden alussa ollutta omaisuutta vähentämällä saatuja tuloja.

Maatalouden rahamenot ovat edellisestä vuodesta kohonneet kaikilla tutkimusalueilla, kuten seuraavat painotetut luvut osoittavat.

A l u e	Maatalouden puhdistetut rahamenot mk/ha	
	1963/64	1962/63
Etelä-Suomi	534	480
Sisä-Suomi	535	469
Etelä-Pohjanmaa	433	394
Pohjois-Pohjanmaa	410	381
Koillis-Suomi	582	540
Keskimäärin	512	460

3. Ihmistyökustannus

Maatalouden liikekustannukseen sisältyvään työkustannukseen on luettu maatalouden juoksevia töitä koskevat vieraan työvoiman palkkauskustannukset ja viljelijäperheen oman työn arvioitu palkka.

Aikapalkkaisen vieraan työvoiman kokonaispalkkakustannus on määritetty entiseen tapaan siten, että rahapalkkoihin on lisätty sosiaaliset maksut, ruokailukustannus sekä asunto- ym. luontaisedut. Näin saatu summa on sitten jaettu eri talousalojen kesken muunnettujen miestyötuntien suhteessa. Kun täten laskettuun maatalouden osuuteen on vielä lisätty maatalouden urakkapalkat, on saatu taulukossa 13 esitetyt maatalouden palkkakustannukset.

Viljelijäperheen oman työn arvo on määritetty kuten edellisenäkin tilivuonna hinnoittamalla tehdyt työtunnit sosiaalisen tutkimustoimiston julkaisemien maataloustyöntekijöille maksettujen keskituntipalkkojen mukaan. Tällöin miesten ja naisten työ on hinnoitettu erikseen vastaavilla keskituntipalkkoilla. Lasten palkka-vaatimus on laskettu käyttämällä miesten tuntipalkkaa jaettuna kahdella.

Mainittuina miesten ja naisten tuntipalkkoina on käytetty neljän viimeisen ko. tilivuoden päättymisajankohtana saatavissa olevan vuosineljänneksen (tiedustelut suoritetaan neljältä kuukaudelta vuosittain) tuntipalkkojen keskiarvoa. Tämä ajanjakso ei täysin vastaa ko. tilivuotta, vaan on siitä yhden vuosineljänneksen jäljessä. Kun käytännössä on vaikeata selvittää, miten viljelijäperheen jäsenet jakaantuvat eri työntekijäryhmiin (karjanhoitaja, varsinainen karjatyöntekijä, traktorinkuljettaja jne.), on hinnoittelussa käytetty työntekijäryhmien keskimääräisiä tuntipalkkoja. Tarkasteltavana tilivuonna on viljelijäperheen ruumiillinen työ hinnoitettu seuraavien tuntipalkkojen mukaan:

Miehet	1:68
Naiset	1:21
Lapset	0:84

Kun osalla tiloista tilikausi on alkanut huhtikuussa, on ko. työn hinnoittamisessa käytetty seuraavia tuntipalkkoja: miehet 1:60, naiset 1:20 ja lapset 0:80. Viljelijäperheen palkkavaatimukseen sisältyy ruumiillista työtä koskevan palkan lisäksi johtotyön arvo. Sen arvioiminen on suoritettu lähinnä viljelmäköön perusteella ja se koskee yksinomaan varsinaista maataloutta. Työkustannukset esitetään taulukossa 13.

4. Työnmenekki

a. Ihmistyö

Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen vieraan työvoiman työtuntimäärät esitetään taulukossa 15. Niihin eivät sisälly urakkatyöt eivätkä viljelijäperheen suorittamat sivuansio- ja yksityistalouden työt. Kun maatalouden juoksevista töistä seuraa jäljempänä tarkempi selvitys, on tässä esitetty erikseen vain metsätyöt ja uudistustyöt. Viimeksi mainituilla tarkoitetaan maatalouden investointiluontoisia töitä kuten salaojitus- ja uudisrakennustöitä. Sekä ihmistyötä että jäljempänä esitettäviä hevos- ja konetöitä koskevat työnmenekkiluvut pohjautuvat tiloilla pidettävän työpäiväkirjan muistiinpanoihin.

Maatalouden juoksevien töiden ihmistyönmenekki esitetään taulukossa 16. Entiseen tapaan on työtunnit merkitty erikseen palkkaväen ja viljelijäperheen osalta. Suoritetut työtunnit on ilmoitettu kummassakin ryhmässä vielä eriteltyinä miesten, naisten ja lasten kesken. Näitten absoluuttisten tuntien ohella taulukkoon on laskettu entiseen tapaan muunnetut miestyötunnit. Ne on saatu siten, että miesten tuntimäärään on lisätty naisten tunnit kerrottuna 0,8:lla ja lasten tunnit jaettuna kahdella. Kun maatalouden työnmenekin ilmaisemisessa käytetään myöskin ns. ihmistyötunteja, on ne nyt otettu taulukkoon 16. Ihmistyötunnit on laskettu siten, että miesten ja naisten työtunnit on laskettu yhteen ja saatuun summaan lisätty puolet lasten työtuntimäärästä. Kun työnmenekkiä osoittaviin tuntimääriin eivät sisälly urakaluontoiset työt, on taulukkoon 16 otettu myös maatalouden juoksevia töitä koskevat urakkapalkat.

Maatalouden työnmenekkiä eri tutkimusalueilla tarkasteltavana ja sitä edellisenä vuotena osoittavat seuraavassa asetelmassa olevat painotetut keskiarvot.

Alue	Maatalouden työnmenekki muunn. t/ha	
	1963/64	1962/63
Etelä-Suomi	289	317
Sisä-Suomi	391	418
Etelä-Pohjanmaa	329	322
Pohjois-Pohjanmaa	323	315
Koillis-Suomi	421	444
Keskimäärin	334	353

Työnmenekki on selvästi alentunut Etelä- ja Sisä-Suomessa sekä Koillis-Suomessa, jossa työtuntimäärä on yleensä ollut korkeampi kuin muualla. Sen sijaan Pohjanmaalla on tuntimäärä hieman noussut edellisestä talousvuodesta. Keskimäärin on työnmenekki kuitenkin alentunut.

b. Hevostyö

Taulukossa 17 esitetään hevostyön tuntimäärät eri tutkimusalueilla ja tilasuuruusluokissa. Lukuihin sisältyvät sekä omien että vieraitten hevosten työt. Metsätöihin on luettu vain tilan omassa metsässä suoritetut työt. Mikäli töitä on tehty jonkin muun tilan metsässä, on ko. työt tällöin luettu sivuansiotöiksi.

Hevostyön jakaantuminen eri töiden osalle kahtena viimeisenä tilivuonna ilmenee seuraavan asetelman luvuista, jotka ovat painottamattomia.

	Hevostyö	
	1963/64	1962/63
Maatalouden juoksevat työt t/tila	312	409
Uudistustyöt »	6	7
Metsätyöt »	111	126
Sivuansio- ym. työt »	39	49
Hevostyötä yhteensä »	468	591
Siitä vuokrattua »	6	8
Hevostyötä tuntia vuodessa hevosta kohden	552	646

Hevostyön määrä on edelleenkin alentunut erittäin selvästi. Maatalouden juoksevilla töissä hevostyönmenekki on edellisestä vuodesta vähentynyt 97 tuntia tilaa kohden eli n. 24 %. Myös kaikkien muiden töiden kohdalla ovat tuntimäärät selvästi pienempiä. Hevostyön kokonaismäärä tilaa kohden on alentunut 123 tuntia eli n. 21 %. Kuten aikaisemmin jo mainittiin on myös hevosten lukumäärä vähentynyt. Lisäksi on huomattava, että työtuntimäärä on pienentynyt myös hevosta kohden, keskimäärin 94 tuntia eli 14.6 %.

c. Traktorityö

Traktorityön tuntimäärät eri tutkimusalueilla ja tilasuuruusluokissa esitetään taulukossa 18.

Traktorityön ja hevostyön välistä suhdetta maatalouden juoksevilla töissä eri tutkimusalueilla osoittavat seuraavan asetelman painotetut työtuntimäärät.

Alue	Traktorityö t/ha		Hevostyö t/ha	
	1963/64	1962/63	1963/64	1962/63
Etelä-Suomi	21	21	20	26
Sisä-Suomi	19	17	36	44
Etelä-Pohjanmaa	18	16	27	30
Pohjois-Pohjanmaa	20	18	20	24
Koillis-Suomi	18	18	34	37
Keskimäärin	20	19	26	32

Luvuista voidaan todeta, että traktori- ja hevostyön tuntimäärät ovat lähes yhtyneet toisiaan. Viimeksi mainittu on vähentynyt voimakkaasti ja edellisen kohdalla on havaittavissa nouseva suunta. Etelä-Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla ovat mainitut tuntimäärät jo tarkasteltavana vuonna olleet samaa suuruusluokkaa. Traktoreitten käyttö maatilan töissä on jatkuvasti yleistynyt. Kuten aikaisemmin jo mainittiin, oli kirjanpito-tiloista (yhteensä 1 241 tilaa) tilivuonna 1963/64 yhteensä 924 sellaista tilaa (eli 74 % tiloista), joilla oli oma traktori. Vastaava suhde oli edellisenä vuonna 909 tilaa eli 72 % kokonaistilamäärästä (1267 tilaa). Lisäksi on huomattava, että traktorityön määrä on noussut myös traktoria kohden vuodessa. Tarkasteltavana vuonna se on ollut 527 tuntia ja edellisenä 521 tuntia.

VII. Maatalouden liiketulokset

Maatalouden liiketulokset tilivuodelta 1963/64 esitetään taulukossa 19. Varsinaisten tulosten ohella on taulukkoon merkitty myös maatalouden kokonais-tuoton ja liikekustannuksen arvot. Eri tilasuuruusluokkien tuloksia tarkasteltaessa on huomattava, että kolmannen suuruusluokan tilamäärät ovat varsin pieniä muualla paitsi Etelä-Suomen tutkimusalueella. Tulosten suhteen on edelleen muistettava, että kirjanpitoiltoja ei ole voitu valita otantamenetelmällä ja lisäksi se, että kirjanpitoilat ovat keskimäärin voimaperäisemmin viljeltyjä kuin maan kaikki tilat.

1. Verotettava puhdas tuotto

Maatalouden puhtaalla tuotolla tarkoitetaan kokonaistuoton ja liikekustannuksen erotusta. Kun liikekustannukseen eivät tässä sisälly verot, vuokrat eikä korot, on mainittu erotus velattoman maatalouden verotettava puhdas tuotto, josta käytetään myös nimitystä liikeylijäämä. Sen arvot tarkasteltavalta tilivuodelta esitetään tutkimusalueittain ja tilasuuruusluokittain taulukossa 19.

Seuraavassa asetelmassa esitetään verotettavan puhtaan tuoton arvot eri tutkimusalueilla tilivuosina 1963/64 ja 1962/63 sekä 1961/62. Asetelman luvut ovat painotettuja keskiarvoja.

Alue	Verotettava puhdas tuotto mk/ha		
	1963/64	1962/63	1961/62
Etelä-Suomi	123	54	144
Sisä-Suomi	— 1	— 64	— 32
Etelä-Pohjanmaa	61	36	27
Pohjois-Pohjanmaa	55	13	6
Koillis-Suomi	— 71	— 124	— 89
Keskimäärin	61	4	52

Verrattuna edelliseen tilivuoteen ovat puhtaan tuoton arvot nousseet kaikilla tutkimusalueilla. Se onkin luonnollista, sillä tilivuonna 1962/63 sattuneiden huomattavien satovahinkojen takia jäivät tulokset suhteellisen heikoiksi. Puhdas tuotto on edelleen korkein Etelä-Suomessa. Sisä- ja Koillis-Suomessa on puhdas tuotto vieläkin jäänyt negatiiviseksi, vaikkakin parantumista on sielläkin tapahtunut. Kun tilivuoden 1963/64 tuloksia verrataan talousvuoden 1961/62 vastaaviin tuloslukuihin, niin havaitaan, että keskimäärin puhdas tuotto on saavuttanut suunnilleen kirjanpitoisuuden 1961/62 tason.

Puhdas tuotto on noussut edellisestä vuodesta myös erikokoisilla tiloilla kuten seuraavassa asetelmassa olevista Etelä-Suomen tutkimusalueen eri tilasuuruusluokkien luvuista voidaan todeta.

Etelä-Suomen tilasuuruusluokat	Verotettava puhdas tuotto		
	1963/64	1962/63	1961/62
I	34	11	83
II	118	60	152
III	197	91	185
IV	251	81	209

2. Maatalousylijäämä

Maatalousylijäämä saadaan siten, että kokonaistuotosta vähennetään liikekustannuksen muut erät paitsi viljelijäperheen oman työn arvo. Maatalousylijäämään sisältyvät siten viljelijäperheen työlle saatu palkka ja maatalouteen sidotulle pääomalle saatu korko. Taulukossa 19 ja seuraavissa asetelmissa esitettyjä maatalousylijäämän arvoja laskettaessa ei kustannuksiin ole luettu veroja.

Verrattuna kahteen edelliseen tilikauteen on maatalousylijäämä noussut kaikilla tutkimusalueilla kuten seuraavan asetelman painotetuista luvuista ilmenee.

Alue	Maatalousylijäämä mk/ha		
	1963/64	1962/63	1961/62
Etelä-Suomi	567	469	529
Sisä-Suomi	600	491	491
Etelä-Pohjanmaa	605	501	482
Pohjois-Pohjanmaa	586	455	447
Koillis-Suomi	591	479	486
Keskimäärin	584	479	502

Maatalousylijäämän suhteellinen suuruus riippuu mm. siitä, miten suuren osan maataloustöistä on suorittanut viljelijäperhe ja minkä osan palkattu työvoima. Kun pientiloilla on viljelijäperheen tekemä työmäärä hehtaaria kohden yleensä suurempi kuin keskikokoisilla tiloilla, joilla käytetään enemmän palkkaväkeä, on maatalousylijäämä hehtaaria kohden pientiloilla yleensä suurempi kuten seuraavassa asetelmassa olevista Etelä-Suomen eri tilasuuruusluokkien luvuista ilmenee. Tilakoon vaikutus maatalousylijäämän suhteelliseen suuruuteen on huomattava myös tarkasteltaessa maatalousylijäämän arvoja eri tutkimusalueilla.

Etelä-Suomen tilasuuruusluokat	Maatalousylijäämä mk/ha		
	1963/64	1962/63	1961/62
I	765	682	705
II	560	482	545
III	401	279	357
IV	350	173	293

3. Kannattavuuskerroin

Kannattavuuskertoimella tarkoitetaan suhdelukua, joka saadaan, kun maatalousylijäämä jaetaan viljelijäperheen arvioidun palkan ja maatalouteen sidotun pääoman korkovaatimuksen summalla. Jos mainittu summa on yhtä suuri kuin maatalousylijäämä, on kannattavuuskertoimen arvo 1.0. Tässä tapauksessa katsotaan maatalouden tuotantokustannusten tulleen peitetyiksi. Jos kertoimen arvo on korkeampi kuin 1.0, on maatalous tuottanut voittoa. Jos sen arvo on pienempi kuin 1.0, on tulos ollut tappiollinen. Korkovaatimus on laskettu viiden prosentin mukaan. Eri tilaryhmien kannattavuuskertoimet esitetään taulukossa 19.

Vertailtaessa kannattavuuskerrointa kolmena viimeisenä tilikautena eri alueilla voidaan todeta, että se on talousvuonna 1962/63 ollut selvästi alhaisin. Tilivuonna 1963/64 se on muilla alueilla paitsi Etelä-Suomessa muodostunut korkeammaksi kuin kaksi vuotta aikaisemmin.

Alue	Kannattavuuskerroin		
	1963/64	1962/63	1961/62
Etelä-Suomi	0.88	0.77	0.93
Sisä-Suomi	0.73	0.64	0.68
Etelä-Pohjanmaa	0.84	0.79	0.79
Pohjois-Pohjanmaa	0.87	0.78	0.77
Koillis-Suomi	0.67	0.58	0.62
Keskimäärin	0.81	0.72	0.79

VIII. Kotieläintaloudellisia laskelmia

1. Hevostaloutta koskevia laskelmia

Tilivuodelta 1963/64 on näihin laskelmiin saatu aineistoa tutkimusalueittain ja suuruusluokittain seuraavilta tilamääriltä:

Alue	I	II	III	IV	yht.
Etelä-Suomi	5	10	3	5	23
Sisä-Suomi	—	1	—	—	1
Etelä-Pohjanmaa	2	5	—	—	7
Koillis-Suomi	2	3	—	—	5
Yhteensä	9	19	3	5	36

Pohjois-Pohjanmaalta ei ole saatu näitä laskelmia. Aineiston pienen tilamäärän vuoksi on tulokset laskettu vain keskiarvoina, jotka esitetään taulukossa 20. Keskimääräisiä tuloksia on verrattu tuloksiin niillä tiloilla, joilla hevostyötunnin kustannus on ollut alin ja korkein sekä edellisen vuoden keskimääräisiin tuloksiin. Tuotto- ja kustannuserät on entiseen tapaan laskettu työhevosta kohden.

Tilivuoden alussa oli laskelmatiloilla yhteensä 41 hevosta, jotka jakaantuivat niin, että 32:lla tilalla oli 1 hevonen, 3:lla tilalla 2 ja yhdellä tilalla 3 hevosta. Tilivuoden aikana myytiin 3 hevosta teuraaksi ja sen päättyessä oli 2 ja 3 hevosta vain yhdellä tilalla sekä yksi tila oli ilman hevosta. Muunnettuja hevosia laskelmatiloilla oli yhteensä 39.73 kpl ja työhevosia 39.59 kpl 1. tilaa kohden 1.10 työhevosta.

Hevostyökustannus on tilivuonna 1963/64 ollut työhevosta kohden keskimäärin 1 010 mk eli 6 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Peruskustannus on noussut 53 mk, rehukustannus vähentynyt 47 mk. Tuotto on vähentynyt 1 mk. Hevostyötunnin kustannus on ollut 1:75 mk ja on se noussut edellisestä tilivuodesta 0:34 mk.

Vuotuinen hevostyön määrä sekä hevostyökustannus työhevosta ja suoritettua hevostyötuntia kohden ovat viitenä viimeisenä talous kautena ja tilivuonna 1937/38 olleet laskelmatiloilla seuraavat:

	Laskelmatilojen lukumäärä	Muunn. ha tilaa kohden	Työtunteja työhevosta kohden	Hevostyökustannus		Hevostyötunnin kustannus	
				mk	suhdeluku	mk	suhdeluku
1963/64	36	20.74	576	1 010	2 196	1:75	5 833
1962/63	46	24.53	712	1 004	2 182	1:41	4 700
1961/62	76	21.60	663	916	1 992	1:38	4 606
1960/61	66	20.65	758	894	1 944	1:18	3 930
1959/60	89	19.97	748	936	2 036	1:25	4 171
1937/38	156	30.61	1 532	46	100	0:03	100

Työtuntimäärä hevosta kohden on vähentynyt huomattavasti edelliseen tilivuoteen verrattuna. Tästä on luonnollisena seurauksena ollut hevostyötunnin hinnan kohoaminen lähes 20 %, vaikka kustannus työhevosta kohden on pysynyt miltei ennallaan.

Hevostyötuntien jakaantuminen eri töiden kesken työhevosta kohden laskelmatiloilla ja kaikilla kirjanpito viljelmillä selviää seuraavasta asetelmasta, jossa vertailun vuoksi esitetään myös tilivuoden 1937/38 työtuntimäärät.

	Tiliv. 1963/64				Tiliv. 1937/38			
	Kaikki tilat t/hev.	%	Laskelmatilat t/hev.	%	Kaikki tilat t/hev.	%	Laskelmatilat t/hev.	%
Maatal. juoksevat työt ...	369	66.8	342	59.4	1 219	83.7	1 271	82.9
Metsätaloustyöt	130	23.6	187	32.4	125	8.6	141	9.2
Sivunsiotyöt	45	8.2	19	3.3	70	4.8	79	5.2
Uudistus- ym. työt	8	1.4	28	4.9	43	2.9	41	2.7
Yhteensä	552	100.0	576	100.0	1 457	100.0	1 532	100.0

Edellä esitettyihin tuntimääriin eivät sisälly muilta vuokrattujen hevosten työ, jota tilivuonna 1963/64 on ollut kaikilla kirjanpito tiloilla keskimäärin tilaa kohden yhteensä 6.3 tuntia, tästä maatalouden juoksevaa työtä 3.6 tuntia ja metsätyötä 2.6 tuntia.

Laskelmatiloista on 25:llä tilalla ollut yhteensä 28.5 traktoria. Traktorityötä on näillä tehty keskimäärin traktoria kohden 507 tuntia, josta maatalouden juoksevia töitä 410 tuntia. Vertailun vuoksi mainittakoon, että kaikilla kirjanpito tiloilla on kertomusvuoden aikana tehty traktorityötä keskimäärin 527 tuntia traktoria kohden, tästä maatalouden juoksevaa työtä 412 tuntia. Edellämaintuihin tunteihin eivät sisälly vuokratraktoreilla suoritettut työt.

Seuraavassa esitetään vielä eräitä hevosten rehunkulutusta ja rehun arvoa koskevia tietoja laskelmatiloilta.

	1963/64	1962/63	1937/38
Väkirehuja muunn. hevosta kohden ry	228	312	580
Heiniä » » » »	1 192	1 277	1 166
Laidunta » » » »	693	688	711
Muuta rehua » » » »	13	—	89
Rehua yht. » » » »	2 126	2 277	2 546
» » työhevosta » »	2 134	2 376	2 896
» » hevostyötuntia » »	3.70	3.34	1.89
Rehun menekki keskimäärin päivässä »	5.73	6.25	6.98
Sisäruokintapäiviä hevosta kohden	250	253	259
Sisäruokintarehun keskihinta mk/ry	0:26	0:26	0:015
Väkirehun » »	0:41	0:39	0:020
Laidunrehun » »	0:13	0:13	0:006
Koko rehun » »	0:22	0:22	0:013

2. Nautakarjalaskelmia

Laskelmatilat jakaantuvat tutkimusalueittain ja suuruusluokittain seuraavasti:

Alue	I	II	III	IV	yht.
Etelä-Suomi	9	31	10	3	53
Sisä-Suomi	—	2	—	—	2
Etelä-Pohjanmaa	1	11	1	—	13
Koillis-Suomi	7	7	1	—	15
Yhteensä	17	51	12	3	83

Pohjois-Pohjanmaalta ei ole saatu yhtään nautakarjalaskelmaa. Aineiston suppeuden ja epätasaisen jakaantumisen vuoksi on tulokset laskettu vain keskiarvoina, jotka esitetään taulukossa 21. Vertailun vuoksi on taulukkoon otettu tilivuoden 1962/63 vastaavat tulokset.

Laskelmissa on nautakarja käsitelty yhtenä kokonaisuutena, joten tuotto ja kustannuserät on laskettu nautayksikköä kohden. Rehukustannukseen kuuluu siten myös nuoren karjan ja sonnien rehun käyttö.

Peruskustannukseen, johon sisältyvät kaikki muut kustannukset paitsi rehujen hinta, ei ole luettu eläinten arvovähennystä eikä eläinten ostoa, mikäli näiden yhteenlaskettu arvo on eläinomaisuuden lisäyksen ja myynnin yhteisarvoa pienempi. Näin ollen eläimiä koskevat tuottoerät ovat nettolukuja, joita laskettaessa eläinomaisuuden pienentyminen ja osto on otettu huomioon vähennyksinä. Työkustannukseen kuuluvat sekä nautakarjanhoidon että maitotalouden hyväksi suoritetuista ihmis-, hevos-, auto- ja traktorityöstä aiheutuneet kustannukset. Kolmea viimeksi mainittua työtä on ollut suhteellisen vähän, vain 1.8 % koko työn arvosta, sillä nautakarjatalouden töihin ei ole luettu rehujen kuljetusta navetan yhteydessä tai sen välittömässä läheisyydessä oleviin rehusuojiiin.

Peruskustannus on noussut edellisestä tilivuodesta 43 mk/ny eli 8.5 %. Ostorehuihin, kivennäisaineisiin ja vitamiinivalmisteisiin sekä maitotaloustuoterehuihin on käytetty 45 mk/ny (11.5 %) enemmän kuin edellisenä vuonna.

Tuotto on lisääntynyt edelliseen tilivuoteen verrattuna 142 mk/ny eli 11.1 %. Maitokilon keskimääräinen bruttohinta on kohonnut 0:36 mk:sta 0:39 mk:aan ja keskimääräinen maitotuotos nautayksikköä kohden on noussut 80 kg. Lypsy-lehmää kohden on maitotuotoksen nousu ollut 267 kg. Maidon osuus tuotosta on ollut 82.0 % kun se edellisenä vuonna oli 82.6 %.

Markkinattomien rehujen jalostusarvoksi on laskelmatiloilla saatu 435 mk/ny, mikä on 30.6 % tuoton arvosta ja 0:21 mk/ny. Edellisen tilivuoden vastaavat tulokset olivat 381 mk/ny, 29.7 % ja 0:18 mk/ry, joten kertomusvuoden jalostusarvo on nyt:ä kohden 54 mk ja ry:ä kohden 0:03 mk korkeampi.

Seuraavassa esitetään vielä markkinattomien rehujen jalostusarvo viideltä viimeiseltä tilivuodelta.

Markkinattomien rehujen jalostusarvo:	1963/64	1962/63	1961/62	1960/61	1959/60
mk/ny	435	381	414	460	378
mk/ry	0:21	0:18	0:20	0:22	0:19

IX. Metsätalous

Metsätalouden rahatulot ja -menot esitetään koko rahaliikettä koskevilla taulukoissa 9 ja 10. Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen vieraan työvoiman tekemät metsätyöt ilmenevät taulukosta 15. Urakkapalkalla suoritettujen metsätöiden arvo sisältyy rahamenoihin. Hevosten ja traktorien metsätyöt on esitetty taulukoissa 17 ja 18.

Tutkimustiloilla käytetyn puutavaran määrät selviävät taulukosta 22. Kirjanpitotilojen omasta metsästä saatu puutavara muodostaa pääosan tilojen kokonaiskulutuksesta, sillä ostettua puutavaraa käytetään maataloilla suhteellisen vähän. Varsinaisen maatalouden puunkulutus on jaettu kahteen ryhmään: polttopuut ja muu puutavara. Viimeksimainitun osuus maatalouden puunkulutuksen arvosta on tilivuonna 1963/64 ollut 62.6 % ja muodostuu se pääasiassa rakennuspuista, joiden osuus maatalouden muun puutavaran arvosta on ollut 87.8 %. Taulukon 22 luvut on esitetty tutkimusalueittain ja suuruusluokittain. Varsinaisen maatalouden puunkulutuksen lisäksi selviävät taulukosta ruoka- ja yksityistalouden sekä eläkeläisille annettujen polttopuiden määrät.

Puutavaran käyttö kirjanpitotiloilla on hiukan laskenut edellisestä tilivuodesta kuten seuraavassa asetelmassa olevista kolmen talousvuoden keskimääräisistä luvuista voidaan todeta.

	k-m ³ /tila.		
	1963/64	1962/63	1961/62
Maatalouteen yhteensä	19.2	19.7	19.1
Polttopuuta	13.3	14.0	13.6
Muuta	5.9	5.7	5.5
Ruokatalouteen	7.1	7.6	8.0
Yksityistalouteen	10.6	11.1	10.6
Eläkeläisille	0.8	0.8	0.8
Käyttö yhteensä	37.7	39.2	38.5

Omasta metsästä saadun puutavaran arvolla on hyvitetty metsätaloutta ja veloitettu vastaavasti muita taloushaaroja. Tätä varten on puutavara tarkasteltavana vuonna hinnoitettu keskimäärin eri tutkimusalueilla seuraavasti:

Etelä-Suomi	20:95 mk/k-m ³
Sisä-Suomi	17:29 »
Etelä-Pohjanmaa	22:07 »
Pohjois-Pohjanmaa	19:77 »
Koillis-Suomi	21:89 »

Kaikilla tutkimustiloilla keskimäärin on vastaava hinta ollut 20:06 markkaa.

X. Ruokatalous

1. Ruokailukustannus ja ruokailupäivät

Ruokailukustannukseen, joka esitetään taulukossa 23, on luettu ruokataloudessa käytettyjen oman tilan tuotteiden arvo, ruokatalouden rahamenot ja ruokataloustyön arvo. Kustannuksiin eivät tässä sisälly rakennusvuokrat eikä ruokatalouskalustoon kiinnitetyn pääoman korko. Toisaalta ruokataloutta ei tilinpäätöksissä ole hyvitetty ruokajätteiden arvolla, koska sen on katsottu vastaavan suunnilleen edellä mainittuja kustannuseriä.

Ruokailukustannus on laskettu muunnettua ruokailupäivää kohden. Muuntaminen on suoritettu siten, että 2—12-vuotiaiden lasten ruokailupäivien määrä on kerrottu 0.5:llä, alle 2-vuotiaita ei ole otettu huomioon ollenkaan ja yli 12-vuotiaiden ruokailun on katsottu vastaavan täysi-ikäisten ruokailupäivää.

Ruokailupäivän hinta kirjanpitotiloilla tilivuonna 1963/64 edelliseen vuoteen verrattuna nousut 0.25 mk eli 7.8 %, kuten seuraavasta asetelmasta ilmenee.

	Ruokailukustannus mk/ruokailupäivä	
	1963/64	1962/63
Maatilan tuotteet	0:90	0:84
Rahamenot	1:57	1:46
Työkustannus	0:97	0:89
Yhteensä	3:44	3:19

Kunkin kustannuserän kohdalla on tapahtunut nousua, eniten kuitenkin rahamenoissa.

Muunnettujen ruokailupäivien lukumäärät tilaa kohden ilmenevät taulukosta 23. Ne on eritelty viljelijäperheen, palkkaväen ja muiden ruokailijoiden kesken. Viimeksi mainittuun ryhmään kuuluvat isäntäväen vieraat, eläkeläiset ja maksavat ruokailijat. Kun ruokailupäivien lukumäärä jaetaan vuoden päivien määrällä, saadaan vuosiruokailijoiden määrä tilaa kohden.

2. Oman tilan tuotteiden kulutus

Taulukossa 24 esitetään tärkeimpien omalla tilalla tuotettujen maataloustuotteiden kulutus vuosiruokailijaa kohden. Viljamäärät on ilmoitettu taulukossa jyvänä, joista on laskettu saatavan jauhoja ja suurimoita seuraavasti: vehnästä 70 %, rukiista 97 % ja ohrasta 75 %.

Näiden tuotteiden kulutusmäärät vuosiruokailijaa kohden ovat kahtena viimeisenä tilivuonna olleet kirjanpitotiloilla keskimäärin seuraavat:

	1963/64	1962/63
Maito	442.5 kg	446.2 kg
Sianliha	6.2 »	6.8 »
Muu liha	5.4 »	5.2 »
Kananmunat	6.8 »	7.1 »
Vehnä	45.8 »	27.2 »
Ruis	23.9 »	22.1 »
Ohra	25.2 »	21.4 »
Peruna	167.3 »	175.0 »

Huomattavin muutos oman tilan tuotteiden käytössä ruokatalouteen on tapahtunut vehnän kohdalla, jonka kulutus on edellisestä vuodesta noussut 18.6 kg vuosiruokailijaa kohden. Tämä johtunee siitä, että vuoden 1963 sato oli laadultaan hyvää, kun taas vuonna 1962 sateiden johdosta leipäviljaa jouduttiin käyttämään eläinten rehuksi.

TAULUKOT
TABLES

Taul. 1. Maankäyttölajit ha/tila
Ågoslag ha/gård
Land use categories

Alue ja suuruusluokka ¹⁾	Muunn. ala ²⁾	Puutarha ¹⁰⁾	Pelto ¹¹⁾	Niitty ¹²⁾	Laidun ¹³⁾ (ei pelto- laitumia)	Raiviot ¹⁴⁾	Kasvull. metsämaa ¹⁵⁾	Muu ala ¹⁶⁾ (ei veaistöjä)	Koko ala ¹⁷⁾	
Etelä-Suomi ²⁾	I	7.57	0.07	7.21	0.29	0.31	0.11	20.39	2.77	31.15
	II	15.71	0.10	15.19	0.38	0.49	0.14	31.68	2.80	50.78
	III	34.77	0.23	33.69	0.85	1.12	0.19	73.75	4.88	114.71
	IV	67.55	0.35	65.47	1.23	1.99	1.30	126.63	14.82	211.79
	Keskimäärin ⁸⁾	23.19	0.15	22.43	0.55	0.74	0.24	47.87	4.31	76.29
Sisä-Suomi ³⁾	I	7.78	0.05	7.31	0.14	0.41	0.32	39.89	3.48	51.60
	II	14.93	0.07	14.18	0.50	0.76	0.26	72.53	4.66	92.96
	III	32.97	0.17	31.02	1.71	2.66	0.27	177.90	14.80	228.53
	Keskimäärin	14.08	0.07	13.32	0.48	0.80	0.28	70.40	5.07	90.42
Etelä-Pohjanmaa ⁴⁾ . . .	I	8.02	0.03	7.72	0.14	0.02	0.32	21.31	3.08	32.62
	II	15.93	0.04	15.63	0.13	0.11	0.31	36.19	8.05	60.46
	III	28.53	0.03	28.22	0.21	0.29	0.15	83.20	9.95	122.05
	Keskimäärin	15.60	0.04	15.29	0.14	0.11	0.30	37.50	7.34	60.72
Pohjois-Pohjanmaa ⁵⁾ .	I	8.21	0.03	8.02	0.10	0.02	0.22	29.09	8.55	46.03
	II	16.36	0.05	15.72	1.07	0.29	0.37	52.10	8.57	78.17
	III	31.33	0.04	30.34	2.70	0.23	0.41	53.80	13.14	100.66
	Keskimäärin	15.34	0.04	14.80	0.94	0.21	0.33	45.85	8.95	71.12
Koillis-Suomi ⁶⁾	I	7.34	0.02	6.85	0.44	0.09	0.48	78.03	30.13	116.04
	II	13.27	0.04	12.14	2.10	0.29	0.62	83.98	28.36	127.53
	III	37.89	0.10	37.22	1.33	—	0.08	142.61	43.41	224.75
	Keskimäärin	10.78	0.03	9.98	1.26	0.18	0.54	82.13	29.53	123.65
Koko maa ⁷⁾										
	Keskimäärin	17.94	0.10	17.24	0.60	0.59	0.30	57.20	8.26	84.29

¹⁾ Område och storleksklass. ²⁾ Södra Finland. ³⁾ Inre Finland. ⁴⁾ Sydösterbotten. ⁵⁾ Nordösterbotten. ⁶⁾ Nord-östra Finland. ⁷⁾ Hela landet. ⁸⁾ I medeltal. ⁹⁾ Reducerad areal. ¹⁰⁾ Trädgård. ¹¹⁾ Åker. ¹²⁾ Äng. ¹³⁾ Betesmark utom åker. ¹⁴⁾ Rönjningar. ¹⁵⁾ Växtlig skogsmark. ¹⁶⁾ Övrig areal utom vattenområden. ¹⁷⁾ Totalareal.

¹⁾ Regions and size classes. ²⁾ South Finland. ³⁾ Central Finland. ⁴⁾ South Ostrobothnia. ⁵⁾ North Ostrobothnia. ⁶⁾ Northeast Finland. ⁷⁾ Whole country. ⁸⁾ Average. ⁹⁾ Area adjusted. ¹⁰⁾ Garden. ¹¹⁾ Arable land. ¹²⁾ Meadow. ¹³⁾ Pasture. ¹⁴⁾ Clearings. ¹⁵⁾ Forest. ¹⁶⁾ Other. ¹⁷⁾ Total.

Taul. 2. Pellon käyttö % peltoalasta
Åkerns användning i % av åkerarealen
Use of arable land per cent of area

Alue ja suuruusluokka	Vehnä ¹⁾	Ruis ²⁾	Ohra ³⁾	Kaura ⁴⁾	Peruna ⁵⁾	Sokeri- juurikas ⁶⁾	Muut juurekset ⁷⁾	Nurmi ⁸⁾	Kesanto ⁹⁾	Muu peltoala ¹⁰⁾	
Etelä-Suomi	I	6.8	1.1	9.7	21.2	3.9	4.2	1.5	47.1	1.1	3.4
	II	15.4	1.7	9.1	20.6	2.2	2.7	0.7	42.0	2.5	3.1
	III	23.8	2.4	11.7	17.8	1.7	1.5	0.4	33.5	4.4	2.8
	IV	27.7	2.7	16.7	13.1	0.9	1.7	0.2	26.5	7.0	3.5
	Keskimäärin	21.0	2.1	12.0	17.8	1.8	2.1	0.5	35.4	4.2	3.1
Sisä-Suomi	I	2.0	3.1	13.1	15.9	4.1	1.5	1.7	55.0	0.8	2.8
	II	3.2	4.1	12.7	17.3	3.5	1.2	1.4	53.4	1.7	1.5
	III	7.3	6.1	13.8	15.4	2.9	0.6	0.6	44.8	3.1	5.4
	Keskimäärin	3.7	4.3	13.0	16.7	3.5	1.1	1.4	52.2	1.8	2.3
Etelä-Pohjanmaa	I	0.5	4.8	9.8	15.6	5.7	2.7	1.9	56.6	0.3	2.1
	II	3.2	3.7	10.8	14.1	4.0	1.3	1.2	54.7	2.4	4.6
	III	2.3	5.4	17.7	8.5	2.5	—	0.9	47.7	6.3	8.7
	Keskimäärin	2.9	4.1	11.8	13.4	3.9	1.2	1.2	53.8	2.8	4.9
Pohjois-Pohjanmaa	I	0.5	2.7	14.7	10.2	3.2	0.5	2.4	62.2	0.2	3.4
	II	0.9	4.1	13.1	8.9	4.3	0.6	1.8	59.2	1.4	5.7
	III	0.5	8.6	16.8	7.2	4.7	0.3	1.7	49.0	3.7	7.5
	Keskimäärin	0.8	4.6	14.0	8.8	4.2	0.5	1.9	57.9	1.6	5.7
Koillis-Suomi	I	0.1	0.7	11.0	4.4	3.1	—	1.9	74.5	1.0	3.3
	II	0.3	1.4	13.0	5.2	3.7	0.0	1.7	67.7	2.7	4.3
	III	3.0	1.9	9.1	8.3	10.3	—	0.5	54.1	10.6	2.2
	Keskimäärin	0.4	1.2	12.0	5.2	3.9	0.0	1.7	69.1	2.7	3.8
Koko maa	Keskimäärin	13.3	2.8	12.3	15.8	2.6	1.6	0.9	44.1	3.3	3.3

¹⁾ Vete. ²⁾ Råg. ³⁾ Korn. ⁴⁾ Havre. ⁵⁾ Potatis. ⁶⁾ Sockerbeta. ⁷⁾ Övriga rotfrukter. ⁸⁾ Vall. ⁹⁾ Träda.
¹⁰⁾ Övrig åkerareal.

¹⁾ Wheat. ²⁾ Rye. ³⁾ Barley. ⁴⁾ Oats. ⁵⁾ Potato. ⁶⁾ Sugar beet. ⁷⁾ Other root crops. ⁸⁾ Cultivated grass.
⁹⁾ Fallow. ¹⁰⁾ Other.

Taul. 3. Sadot kg/ha
Skörd kg/ha
Yields of cultivated plants

Alue ja suuruusluokka	Kevät- vehnä	Ruis	Ohra	Kaura	Peruna	Sokeri- juurikas	Lanttu	Heinä	Sato ry/ha
Etelä-Suomi	I	1 877	2 039	2 321	2 004	19 991	32 222	43 541	2 737
	II	1 832	1 905	2 203	2 146	20 086	30 432	40 473	2 452
	III	1 912	2 165	2 330	2 319	19 341	31 166	44 589	2 507
	IV	2 176	1 968	2 377	2 545	18 795	32 797	44 009	2 766
	Keskimäärin	1 977	2 036	2 315	2 272	19 655	31 322	42 520	2 566
Painotettu keskiarvo ¹⁾	1 894	2 001	2 279	2 178	19 786	31 318	42 505	3 749	2 575
Sisä-Suomi	I	1 900	1 879	2 347	2 186	22 796	29 420	38 090	2 562
	II	1 953	1 893	2 227	2 181	22 717	31 244	39 972	2 459
	III	2 159	1 865	2 210	2 067	22 903	35 425	49 373	2 384
	Keskimäärin	2 021	1 884	2 245	2 163	22 760	31 230	40 536	2 463
	Painotettu keskiarvo	1 935	1 883	2 297	2 176	22 776	30 446	39 489	4 298
Etelä-Pohjanmaa	I	2 218	1 644	1 823	2 206	19 984	30 001	36 111	2 539
	II	1 812	1 660	2 027	2 240	19 547	27 615	36 525	2 422
	III	1 594	1 449	2 354	2 337	19 797	—	41 406	2 454
	Keskimäärin	1 792	1 615	2 087	2 246	19 628	28 076	36 968	2 437
	Painotettu keskiarvo	1 942	1 635	1 982	2 236	19 732	25 940	36 824	4 479
Pohjois-Pohjanmaa	I	1 729	1 765	1 970	2 145	22 768	26 206	13 923	2 117
	II	1 733	1 620	2 051	2 022	22 709	21 210	44 722	2 180
	III	1 313	1 566	1 946	2 231	19 379	24 222	—	2 273
	Keskimäärin	1 681	1 615	2 017	2 073	22 074	22 267	34 713	2 186
	Painotettu keskiarvo	1 684	1 674	2 006	2 097	22 359	23 625	26 892	3 845
Koillis-Suomi	I	2 040	1 911	2 030	2 313	22 130	—	26 577	2 292
	II	1 708	1 670	2 128	2 208	21 846	(30 000)	32 345	2 292
	III	(4 000)	1 602	1 980	2 048	16 315	—	—	2 073
	Keskimäärin	2 807	1 713	2 089	2 221	20 912	(30 000)	30 252	2 277
	Painotettu keskiarvo	2 052	1 850	2 048	2 281	21 841	(6 000)	26 668	4 544
Koko maa	Keskimäärin	1 977	1 890	2 247	2 239	20 854	30 947	40 648	2 495
	Painotettu keskiarvo	1 905	1 875	2 197	2 187	20 920	27 701	38 304	4 067

¹⁾ Avvägt medeltal

¹⁾ Weighted mean

Taul. 4. Varat ja velat mk/tila
Tillgångar och skulder mk/gård
Assets and debts per farm

Alue ja suuruusluokka	Varat						Velat ⁷⁾		
	Maa- talous ¹⁾	Metsä- talous ²⁾	Sivuan- talous ³⁾	Ruoka- ja yksityis- talous ⁴⁾	Kassa ja tili- saatavat ⁵⁾	Varat yhteensä ⁶⁾	Yhteensä	Va- roista %	
Etelä-Suomi	I	37 285	15 248	3 826	3 895	466	60 720	7 253	11.9
	II	63 523	26 514	7 706	5 312	826	103 881	13 094	12.6
	III	118 365	59 536	14 058	10 364	1 019	203 342	24 749	12.2
	IV	216 832	107 397	36 706	16 737	1 913	379 585	59 004	15.5
	Keskimäärin	84 837	39 282	10 945	7 247	895	143 206	18 681	13.0
Sisä-Suomi	I	36 417	23 645	4 672	3 476	463	68 673	8 304	12.1
	II	58 860	43 396	7 380	4 845	557	115 038	10 517	9.1
	III	120 181	110 648	10 356	11 232	764	253 181	18 053	7.1
	Keskimäärin	56 546	42 378	6 761	4 906	544	111 135	10 403	9.4
Etelä-Pohjanmaa	I	31 181	10 702	4 892	3 842	454	51 071	5 108	10.0
	II	53 702	21 826	4 593	5 255	1 173	86 549	9 564	11.1
	III	91 753	41 687	21 778	8 380	1 671	165 269	34 850	21.1
	Keskimäärin	52 938	21 537	6 066	5 268	1 089	86 898	10 881	12.5
Pohjois-Pohjanmaa	I	26 105	12 180	3 265	2 327	464	44 341	5 851	13.2
	II	44 158	23 653	3 775	3 459	632	75 677	9 133	12.1
	III	69 957	23 731	5 465	8 328	937	108 418	9 770	9.0
	Keskimäärin	41 293	20 473	3 774	3 550	611	69 701	8 274	11.9
Koillis-Suomi	I	35 978	22 978	3 451	2 844	858	66 109	7 271	11.0
	II	46 387	25 743	6 195	3 419	1 385	83 129	8 437	10.1
	III	92 885	42 538	9 121	6 017	481	151 042	30 233	20.0
	Keskimäärin	42 077	24 683	4 879	3 182	1 104	75 925	8 273	10.9
Koko maa									
	Keskimäärin	66 097	35 471	8 148	5 689	828	116 233	13 747	11.8

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthåll och privatekonomi. ⁵⁾ Kassa och kontofordringar.
⁶⁾ Summa tillgångar. ⁷⁾ Skulder.

¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food- and private household. ⁵⁾ Cash and outstanding accounts.
⁶⁾ Assets in total. ⁷⁾ Debts.

Taul. 5. Maatalousomaisuus mk/ha
 Jordbrukets tillgångar mk/ha
 Agricultural property per hectare

Alue ja suuruusluokka	Varastot ¹⁾	Kalusto ²⁾	Koti-eläimet ³⁾	Puutarha- kasvillisuus ⁴⁾	Raken- nukset ⁵⁾	Perusparan- nukset ⁶⁾	Maa ⁷⁾	Yhteensä ⁸⁾	
Etelä-Suomi	I	75	653	524	18	2 868	85	704	4 927
	II	111	671	402	10	1 951	167	732	4 044
	III	90	612	285	9	1 461	222	725	3 404
	IV	109	540	242	6	1 320	257	736	3 210
	Keskimäärin	101	616	327	9	1 674	204	728	3 659
Painotettu keskiarvo	96	642	398	12	2 055	163	723	4 089	
Sisä-Suomi	I	65	513	500	11	2 883	46	661	4 679
	II	64	664	405	7	2 099	67	636	3 942
	III	59	593	357	6	1 825	199	606	3 645
	Keskimäärin	63	625	413	8	2 185	87	635	4 016
	Painotettu keskiarvo	64	570	458	9	2 544	63	649	4 357
Etelä-Pohjanmaa	I	60	379	464	7	2 255	45	677	3 887
	II	93	442	385	6	1 629	106	710	3 371
	III	65	543	390	4	1 377	103	735	3 217
	Keskimäärin	85	452	392	6	1 647	100	711	3 393
	Painotettu keskiarvo	78	428	415	6	1 838	83	700	3 548
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	29	365	407	3	1 725	41	609	3 179
	II	38	481	356	2	1 194	38	591	2 700
	III	44	414	322	2	774	76	601	2 233
	Keskimäärin	38	452	358	2	1 201	45	596	2 692
	Painotettu keskiarvo	35	425	373	2	1 368	44	600	2 847
Koillis-Suomi	I	58	557	543	5	3 138	7	595	4 903
	II	55	566	397	4	1 877	24	574	3 497
	III	59	296	168	5	1 414	6	503	2 451
	Keskimäärin	56	545	431	5	2 275	17	576	3 905
	Painotettu keskiarvo	58	548	499	5	2 817	10	587	4 524
Koko maa	Keskimäärin	85	591	360	8	1 803	148	689	3 684
	Painotettu keskiarvo	77	565	421	9	2 142	103	680	3 997

¹⁾ Förråd. ²⁾ Maskiner och redskap. ³⁾ Husdjur. ⁴⁾ Trädgårdens växtbestånd. ⁵⁾ Byggnader. ⁶⁾ Markanläggningar. ⁷⁾ Mark. ⁸⁾ Summa.

¹⁾ Stores. ²⁾ Implements. ³⁾ Livestock. ⁴⁾ Garden vegetation. ⁵⁾ Buildings. ⁶⁾ Drainage. ⁷⁾ Agricultural land ⁸⁾ Total.

Taul. 6. Kalusto mk/ha
Maskiner och redskap mk/ha
Implements per hectare

Alue ja suuruusluokka	Traktorit ¹⁾	Leikkuri- puimurit ²⁾	Peltoviljely- kalusto ³⁾	Ajo- ja kuljetus- kalusto ⁴⁾	Kotieläin- kalusto ⁵⁾	Muu kalusto ⁶⁾	Yhteensä ⁷⁾	
Etelä-Suomi	I	220	3	230	69	51	80	653
	II	232	66	214	51	47	61	671
	III	167	133	186	43	33	50	612
	IV	136	149	155	39	26	35	540
	Keskimäärin	184	107	190	46	37	52	616
Painotettu keskiarvo	207	69	207	54	43	62	642	
Sisä-Suomi	I	136	1	181	65	49	81	513
	II	245	55	187	61	58	58	664
	III	173	122	162	38	45	53	593
	Keskimäärin	213	58	182	57	54	61	625
	Painotettu keskiarvo	176	27	182	62	52	71	570
Etelä-Pohjanmaa	I	105	—	128	44	31	71	379
	II	171	6	145	35	40	45	442
	III	198	58	146	40	42	59	543
	Keskimäärin	169	14	143	37	40	49	452
	Painotettu keskiarvo	149	8	139	39	37	56	428
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	153	11	91	37	25	48	365
	II	218	18	135	39	40	31	481
	III	163	32	131	23	27	38	414
	Keskimäärin	199	19	128	36	35	35	452
	Painotettu keskiarvo	185	17	116	36	32	39	425
Koillis-Suomi	I	223	—	164	57	58	55	557
	II	248	10	158	53	57	40	566
	III	97	35	76	25	29	34	296
	Keskimäärin	229	9	154	52	56	45	545
	Painotettu keskiarvo	223	3	159	55	57	51	548
Koko maa	Keskimäärin	193	77	179	48	42	52	591
	Painotettu keskiarvo	190	40	179	52	44	60	565

¹⁾ Traktorer. ²⁾ Skördetröskor. ³⁾ Åkerbruksredskap. ⁴⁾ Kör- och transportredskap. ⁵⁾ Husdjursredskap.
⁶⁾ Övriga redskap. ⁷⁾ Summa.

Taul. 7. Kotieläimiä 100 ha kohden
Djurantal per 100 ha
Number of livestock per 100 hectares adjusted arable land

Alue ja suuruusluokka	Hevoset ¹⁾		Nautakarja ²⁾		Siat ³⁾		Siipikarja ⁴⁾		Lampaat ⁵⁾		Nautayksiköitä ⁶⁾	
	tiäys- kasvuisia kpl ⁶⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	lehmää kpl ⁸⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	Yli 6 kk kpl ⁹⁾	muunnettuja ny ⁷⁾	yli 6 kk kpl ⁹⁾	alle 6 kk kpl ¹⁰⁾	yli 1 v. kpl ¹¹⁾	alle 1 v. kpl ¹²⁾		
Etelä-Suomi	I	10.3	10.7	54.1	69.7	3.2	3.9	276.0	108.1	3.8	3.8	91.5
	II	5.4	5.6	38.5	50.6	7.2	5.6	183.0	146.0	2.6	2.6	67.2
	III	3.0	3.3	25.3	34.1	5.9	4.4	129.8	81.9	1.7	1.7	45.4
	IV	2.3	2.3	19.0	25.1	5.0	4.5	96.9	45.5	2.9	3.1	34.7
	Keskimäärin	4.0	4.3	29.8	39.4	5.9	4.8	148.1	95.2	2.4	2.4	52.7
Painotettu keskiarvo	6.0	6.3	38.4	50.3	5.6	4.8	190.7	112.8	2.8	2.8	66.7	
Sisä-Suomi	I	9.5	10.3	55.6	72.5	5.0	5.1	151.8	70.3	6.2	8.7	92.9
	II	6.0	6.8	44.3	57.8	7.6	5.3	131.3	104.7	4.1	5.2	74.2
	III	3.5	4.0	30.7	42.5	10.5	7.3	78.2	115.9	7.3	12.4	58.2
	Keskimäärin	6.2	6.9	43.8	57.6	7.6	5.6	125.3	100.7	5.0	7.1	74.6
	Painotettu keskiarvo	7.9	8.7	50.1	65.5	6.3	5.3	139.9	85.1	5.6	7.7	84.2
Etelä-Pohjanmaa	I	8.8	9.1	47.5	65.3	6.5	6.5	197.7	141.3	8.3	5.9	87.0
	II	5.8	6.2	37.9	51.6	3.1	3.7	103.1	37.7	3.8	3.9	64.6
	III	3.2	3.5	27.0	38.8	27.0	17.6	15.8	—	5.2	6.0	61.2
	Keskimäärin	5.7	6.1	37.1	50.9	7.1	6.0	98.4	41.2	4.5	4.4	66.1
	Painotettu keskiarvo	6.7	7.0	40.5	55.5	6.6	6.0	130.1	72.6	5.6	4.8	72.6
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	7.0	7.3	48.7	65.8	5.5	2.9	19.5	33.5	7.3	6.7	78.0
	II	4.4	4.8	43.5	57.1	3.7	2.4	42.6	35.9	6.8	4.5	66.6
	III	2.6	3.5	37.2	49.7	1.1	1.7	143.1	83.5	9.6	5.8	60.2
	Keskimäärin	4.5	5.0	43.2	57.1	3.5	2.3	56.3	43.6	7.3	5.1	67.2
	Painotettu keskiarvo	5.3	5.7	45.0	59.9	4.2	2.5	44.3	40.3	7.3	5.6	70.6
Koillis-Suomi	I	9.2	9.3	65.1	84.6	2.3	3.7	105.4	194.4	7.2	7.2	101.5
	II	5.1	5.6	53.4	68.5	3.6	1.8	48.8	7.7	7.0	7.7	78.3
	III	1.7	2.4	22.9	29.3	0.9	1.2	15.8	—	7.9	15.0	35.1
	Keskimäärin	6.3	6.6	55.3	71.3	3.0	2.4	65.8	70.8	7.1	8.0	83.2
	Painotettu keskiarvo	8.1	8.3	61.1	79.2	2.5	3.2	90.5	149.3	7.2	7.6	94.2
Koko maa	Keskimäärin	4.8	5.2	36.0	47.6	6.1	4.8	128.2	87.5	3.7	4.2	61.6
	Painotettu keskiarvo	6.7	7.1	44.0	58.0	5.6	4.8	148.1	96.0	4.7	5.0	74.4

¹⁾ Hästar. ²⁾ Nötboskap. ³⁾ Svin. ⁴⁾ Fjäderfä. ⁵⁾ Får. ⁶⁾ Fullvuxna. ⁷⁾ Omräknade kreatursenheter. ⁸⁾ Kor.
⁹⁾ över 6 mån. ¹⁰⁾ under 6 mån. ¹¹⁾ över 1 år. ¹²⁾ under 1 år. ¹³⁾ Kreatursenheter.

Taul. 8. Rakennukset
Byggnader
Buildings

Alue ja suuruusluokka	Asuinrakennukset ¹⁾		Eläinsuojat ²⁾		Muut rakennukset ³⁾		Yhteensä mk/ha	
	mk/ha	%	mk/ha	%	mk/ha	%		
Etelä-Suomi	I	1 263	44.0	990	34.5	615	21.5	2 868
	II	805	41.3	676	34.6	470	24.1	1 951
	III	584	40.0	457	31.3	420	28.7	1 461
	IV	572	43.3	364	27.6	384	29.1	1 320
	Keskimäärin	695	41.5	539	32.2	440	26.3	1 674
Painotettu keskiarvo	870	42.3	692	33.7	493	24.0	2 055	
Sisä-Suomi	I	1 293	44.9	983	34.1	607	21.0	2 883
	II	843	40.2	728	34.7	528	25.1	2 099
	III	817	44.8	557	30.5	451	24.7	1 825
	Keskimäärin	916	41.9	741	33.9	528	24.2	2 185
	Painotettu keskiarvo	1 107	43.5	867	34.1	570	22.4	2 544
Etelä-Pohjanmaa	I	971	43.0	906	40.2	378	16.8	2 255
	II	741	45.5	551	33.8	337	20.7	1 629
	III	493	35.8	616	44.7	268	19.5	1 377
	Keskimäärin	724	44.0	593	36.0	330	20.0	1 647
	Painotettu keskiarvo	803	43.7	689	37.5	346	18.8	1 838
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	813	47.1	531	30.8	381	22.1	1 725
	II	488	40.9	457	38.3	249	20.8	1 194
	III	225	29.1	263	34.0	286	36.9	774
	Keskimäärin	492	41.0	434	36.1	275	22.9	1 201
	Painotettu keskiarvo	594	43.4	466	34.1	308	22.5	1 368
Koillis-Suomi	I	1 405	44.8	1 201	38.3	532	16.9	3 138
	II	820	43.7	640	34.1	417	22.2	1 877
	III	520	36.8	620	43.8	274	19.4	1 414
	Keskimäärin	999	43.9	829	36.4	447	19.7	2 275
	Painotettu keskiarvo	1 253	44.5	1 065	37.8	499	17.7	2 817
Koko maa	Keskimäärin	758	42.0	603	33.5	442	24.5	1 803
	Painotettu keskiarvo	924	43.2	744	34.7	474	22.1	2 142

¹⁾ Bostadsbyggnader. ²⁾ Djurstallar. ³⁾ Övriga byggnader.

Taul. 9. Rahatulot mk/tila
Inkomster mk/gård
Cash receipts per farm

Alue ja suuruusluokka	Maatalous ¹⁾		Metsätalous ²⁾		Sivuanstio- taalous ³⁾		Ruoka- ja yksityistalous ⁴⁾		Yhteensä ⁵⁾ mk	
	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%		
Etelä-Suomi	I	10 116	67.4	2 043	13.6	2 157	14.4	696	4.6	15 012
	II	17 137	72.1	3 766	15.8	1 912	8.0	961	4.1	23 776
	III	34 521	72.4	8 650	18.1	3 097	6.5	1 409	3.0	47 677
	IV	75 632	78.3	12 573	13.0	6 897	7.1	1 534	1.6	96 636
	Keskimäärin	24 970	73.3	5 381	15.8	2 670	7.8	1 069	3.1	34 090
Sisä-Suomi	I	8 971	57.6	3 957	25.4	1 701	10.9	945	6.1	15 574
	II	15 132	60.5	6 570	26.3	2 248	9.0	1 052	4.2	25 002
	III	32 314	64.4	14 039	28.0	2 785	5.6	1 010	2.0	50 148
	Keskimäärin	14 523	60.6	6 326	26.4	2 118	8.8	1 015	4.2	23 982
Etelä-Pohjanmaa	I	8 776	67.4	1 142	8.8	2 225	17.1	868	6.7	13 011
	II	14 871	75.6	2 025	10.3	1 942	9.9	824	4.2	19 662
	III	26 583	74.0	7 425	20.7	1 563	4.3	346	1.0	35 917
	Keskimäärin	14 781	74.4	2 318	11.7	1 960	9.9	792	4.0	19 851
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	7 973	61.6	969	7.5	3 315	25.6	684	5.3	12 941
	II	14 196	74.2	1 764	9.2	2 130	11.1	1 049	5.5	19 139
	III	25 131	85.3	1 411	4.8	1 537	5.2	1 393	4.7	29 472
	Keskimäärin	13 379	73.2	1 513	8.3	2 409	13.2	977	5.3	18 278
Koillis-Suomi	I	7 850	54.9	2 401	16.8	2 783	19.5	1 262	8.8	14 296
	II	12 027	61.6	3 290	16.9	2 944	15.1	1 259	6.4	19 520
	III	24 318	57.5	6 440	15.2	10 244	24.2	1 308	3.1	42 310
	Keskimäärin	10 175	58.7	2 906	16.7	3 004	17.3	1 261	7.3	17 346
Koko maa										
	Keskimäärin	18 590	69.1	4 805	17.8	2 477	9.2	1 046	3.9	26 918

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Kosthåll och privatekonomi. ⁵⁾ Summa.

¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Food- and private household. ⁵⁾ Total.

Taul. 10. Rahamenot mk/tila
Utgifter mk/gård
Cash expenses per farm

Alue ja suuruusluokka	Maatalous ¹⁾		Metsätalous ²⁾	Sivunsi- talous ³⁾	Verot ⁴⁾	Korot, vuokrat ja eläkkeet ⁵⁾	Ruokatalous ⁶⁾	Yksityis- talous ⁷⁾	Yhteensä ⁸⁾	
	mk	%								
Etelä-Suomi	I	6 766	47.3	439	195	647	268	2 399	3 600	14 314
	II	12 889	54.6	750	499	956	687	2 591	5 213	23 585
	III	27 146	58.7	1 243	443	2 699	1 783	3 427	9 498	46 239
	IV	62 537	67.2	3 699	947	5 613	4 238	4 411	11 600	93 045
	Keskimäärin	19 381	58.4	1 058	463	1 718	1 174	2 913	6 499	33 206
Sisä-Suomi	I	7 650	50.3	691	326	531	326	2 251	3 448	15 223
	II	12 418	51.3	1 172	437	1 022	515	2 778	5 861	24 203
	III	26 205	59.2	1 935	414	2 832	1 136	3 366	8 382	44 270
	Keskimäärin	11 985	52.3	1 080	400	1 007	504	2 658	5 300	22 934
Etelä-Pohjanmaa	I	5 419	43.7	238	345	478	200	2 166	3 554	12 400
	II	10 930	55.3	563	220	755	473	2 516	4 312	19 769
	III	24 436	62.3	1 839	446	1 216	2 099	3 285	5 924	39 245
	Keskimäärin	11 089	55.2	612	261	745	560	2 519	4 314	20 100
Pohjois-Pohjanmaa	I	6 354	50.1	354	988	458	195	2 297	2 047	12 693
	II	10 689	55.6	401	367	597	395	2 643	4 130	19 222
	III	16 637	60.4	1 125	35	1 232	589	3 583	4 323	27 524
	Keskimäärin	9 981	55.1	448	512	611	356	2 625	3 567	18 100
Koillis-Suomi	I	6 986	49.4	916	231	296	201	2 728	2 789	14 147
	II	9 407	50.2	889	301	521	275	3 026	4 319	18 738
	III	22 596	54.3	621	3 848	1 997	2 332	3 674	6 540	41 608
	Keskimäärin	8 450	50.1	897	334	437	277	2 890	3 597	16 882
Koko maa										
	Keskimäärin	14 633	55.9	965	413	1 204	771	2 785	5 423	26 194

¹⁾ Jordbruk. ²⁾ Skogsbruk. ³⁾ Biförtjänster. ⁴⁾ Skatter. ⁵⁾ Räntor, arrenden och sytning. ⁶⁾ Kosthåll. ⁷⁾ Privatekonomi. ⁸⁾ Summa.

¹⁾ Agriculture. ²⁾ Forestry. ³⁾ By-enterprises. ⁴⁾ Taxes. ⁵⁾ Interests, rents and pensions. ⁶⁾ Food household. ⁷⁾ Private household. ⁸⁾ Total.

Taul. 11. Maatalouden
Jordbrukets
Gross return

Alue ja suuruusluokka	Kotieläintuotto						Vehnä ⁶⁾		Ruis ⁷⁾	
	Nauta- karja ¹⁾	Maito- talous ²⁾	Siat ³⁾	Siipi- karja ⁴⁾	Muut eläimet ⁵⁾	Yhteensä		mk	%	
						mk	%			
Etelä-Suomi	I	126	735	113	75	30	1 079	71.1	47	9
	II	96	545	132	61	17	851	71.0	112	11
	III	67	369	110	40	9	595	56.8	195	20
	IV	45	315	87	42	10	499	45.4	284	23
	Keskimäärin	75	436	112	49	13	685	60.2	181	17
	Painotettu keskiarvo	94	542	118	59	18	831	66.5	127	13
Sisä-Suomi	I	134	713	173	44	41	1 105	80.6	13	20
	II	103	580	141	53	24	901	79.0	20	29
	III	79	433	136	45	17	710	70.5	60	49
	Keskimäärin	104	577	146	50	25	902	77.9	26	31
	Painotettu keskiarvo	120	649	159	47	34	1 009	79.6	18	25
Etelä-Pohjanmaa	I	144	650	142	60	25	1 021	77.5	4	29
	II	121	554	116	18	17	826	78.5	21	21
	III	112	407	327	0	19	865	83.2	13	26
	Keskimäärin	122	540	150	19	18	849	79.1	13	22
	Painotettu keskiarvo	129	576	145	32	20	902	78.5	14	24
Pohjois-Pohjanmaa	I	153	687	91	36	24	971	81.7	2	16
	II	126	580	73	17	15	811	80.7	4	22
	III	76	488	34	50	15	663	74.3	2	42
	Keskimäärin	122	577	69	26	16	810	80.0	4	24
	Painotettu keskiarvo	131	606	76	29	19	861	80.6	3	22
Koillis-Suomi	I	147	852	64	62	37	1 162	84.0	0	5
	II	111	712	48	13	21	905	82.6	2	8
	III	52	408	28	8	8	504	64.9	2	7
	Keskimäärin	119	739	52	29	26	965	82.3	1	7
	Painotettu keskiarvo	136	806	59	50	33	1 084	83.3	0	6
Koko maa										
	Keskimäärin	91	505	116	44	17	773	68.2	111	20
	Painotettu keskiarvo	112	600	124	49	24	909	74.1	162	18

¹⁾ Nötboskap. ²⁾ Mjölkhushållning. ³⁾ Svin. ⁴⁾ Fjäderfä. ⁵⁾ Övriga husdjur. ⁶⁾ Vete. ⁷⁾ Råg. ⁸⁾ Fodersäd. ⁹⁾ Hå
¹⁾ Cattle. ²⁾ Dairy products. ³⁾ Pigs. ⁴⁾ Poultry. ⁵⁾ Other animals. ⁶⁾ Wheat. ⁷⁾ Rye. ⁸⁾ Fodder crop.

kokonaistuotto mk/ha
bruttointäkt mk/ha
of agriculture per hectare

Kasvinviljelytuotto										Muu tuotto ¹³⁾				Kokonais- tuotto yhteensä ¹⁴⁾
Rehu- vilja ⁸⁾	Heinä yms. ⁹⁾	Peruna ¹⁰⁾	Juuri- kasvit ¹¹⁾	Muut ¹²⁾	Yhteensä		Puu- tarha	Raken- nus- vuokrat ym.	Valtion avus- tukset	Yhteensä				
					mk	%				mk	%			
-25	6	53	159	19	318	20.9	22	72	27	121	8.0	1 518		
38	5	24	85	18	293	24.5	7	44	3	54	4.5	1 198		
90	13	19	49	25	411	39.3	9	32	0	41	3.9	1 047		
129	10	7	56	45	554	50.5	13	32	—	45	4.1	1 098		
78	9	20	69	28	402	35.3	10	38	3	51	4.5	1 138		
54	7	30	96	22	349	27.9	12	49	9	70	5.6	1 250		
21	9	31	47	11	152	11.1	12	70	32	114	8.3	1 371		
28	12	36	39	12	176	15.4	8	45	11	64	5.6	1 141		
50	9	32	22	35	257	25.5	5	35	0	40	4.0	1 007		
31	11	34	38	16	187	16.2	8	47	13	68	5.9	1 157		
25	10	33	43	13	167	13.2	10	59	23	92	7.2	1 268		
16	4	63	81	3	200	15.2	8	56	32	96	7.3	1 317		
31	10	34	39	18	174	16.5	4	38	10	52	5.0	1 052		
30	8	20	0	47	144	13.9	2	27	1	30	2.9	1 039		
29	10	35	37	21	172	16.0	5	38	10	53	4.9	1 074		
25	8	44	51	15	181	15.8	5	43	18	66	5.7	1 149		
38	3	27	15	15	116	9.8	8	56	37	101	8.5	1 188		
39	9	46	13	4	137	13.6	11	32	14	57	5.7	1 005		
58	21	74	6	3	206	23.1	3	18	2	23	2.6	892		
42	10	48	12	6	146	14.4	9	33	15	57	5.6	1 013		
41	8	41	13	8	136	12.7	9	40	22	71	6.7	1 068		
18	9	32	1	4	69	5.0	13	82	57	152	11.0	1 383		
22	16	48	3	2	101	9.2	10	49	31	90	8.2	1 096		
20	16	176	—	8	229	29.5	9	29	6	44	5.6	777		
20	14	51	2	4	99	8.5	11	59	38	108	9.2	1 172		
19	11	41	1	4	82	6.3	12	73	50	135	10.4	1 301		
58	10	28	52	22	301	26.6	9	41	9	59	5.2	1 133		
38	8	35	61	16	238	19.4	10	52	18	80	6.5	1 227		

o. dyl. ¹⁰⁾ Potatis. ¹¹⁾ Rotfrukter. ¹²⁾ Övriga växter. ¹³⁾ Övriga intäkter. ¹⁴⁾ Bruttointäkter totalt.
⁸⁾ Hay. ¹⁰⁾ Potato. ¹¹⁾ Root crops. ¹²⁾ Other plants. ¹³⁾ Other return. ¹⁴⁾ Total.

Taul. 12. Maatalouden varsi-
Jordbrukets egentliga
General cash receipts

Alue ja suuruusluokka	Kotieläintalous							Vehnä	Ruis	
	Nauta- karja	Maito- talous	Siat	Siipi- karja	Muut eläimet	Yhteensä				
						mk	%			
Etelä-Suomi	I	104	655	99	69	3	930	75.1	26	5
	II	82	502	120	56	2	762	74.7	95	9
	III	56	348	100	37	2	543	58.3	183	18
	IV	38	306	82	42	2	470	45.2	297	20
	Keskimäärin	63	406	102	46	2	619	61.6	173	15
	Painotettu keskiarvo	79	496	106	55	2	738	69.2	112	11
Sisä-Suomi	I	106	625	149	39	3	922	87.1	2	6
	II	84	526	129	49	4	792	84.9	6	17
	III	71	409	128	42	9	659	75.2	46	40
	Keskimäärin	86	522	133	46	5	792	83.8	13	19
	Painotettu keskiarvo	96	577	141	42	4	860	85.7	6	12
Etelä-Pohjanmaa	I	122	542	129	57	4	854	81.9	2	14
	II	101	490	107	19	2	719	83.2	13	14
	III	84	365	321	0	4	774	87.7	4	16
	Keskimäärin	100	476	141	20	3	740	83.8	11	15
	Painotettu keskiarvo	107	498	135	31	3	774	83.1	8	14
Pohjois-Pohjanmaa	I	125	576	79	34	6	820	88.5	0	8
	II	106	522	60	15	5	708	85.4	1	13
	III	53	454	31	49	7	594	78.7	—	21
	Keskimäärin	100	519	58	24	5	706	85.0	1	14
	Painotettu keskiarvo	108	537	64	27	6	742	86.2	0	12
Koillis-Suomi	I	94	721	51	55	1	922	91.0	—	—
	II	81	622	39	11	4	757	88.0	0	2
	III	37	368	16	7	1	429	67.8	1	1
	Keskimäärin	83	639	41	26	2	791	88.2	0	2
	Painotettu keskiarvo	89	687	47	44	2	869	89.9	0	0
Koko maa	Keskimäärin	74	460	105	41	3	683	70.8	103	15
	Painotettu keskiarvo	91	535	111	45	3	785	78.1	51	11

naiset rahatulot mk/ha
inkomster mk/ha
of agriculture per hectare

Ohra	Kasvinviljely						Muut tulot					Yhteensä	
	Kaura ja sekavilja	Heinä yms.	Peruna	Juuri- kasvit	Muut	Yhteensä		Puu- tarha	Valtion avus- tukset	Muut	Yhteensä		
						mk	%				mk		%
8	4	6	40	158	17	264	21.3	13	27	4	44	3.6	1 238
11	12	6	18	84	15	250	24.5	2	3	3	8	0.8	1 020
45	31	14	16	48	23	378	40.6	6	0	4	10	1.1	931
83	35	12	5	56	44	552	53.1	11	—	7	18	1.7	1 040
41	24	10	16	68	25	372	37.0	6	3	5	14	1.4	1 005
24	16	8	23	95	20	309	28.9	7	9	4	20	1.9	1 067
2	2	10	19	47	10	98	9.2	4	32	3	39	3.7	1 059
6	6	13	28	38	10	124	13.3	2	11	4	17	1.8	933
17	15	10	28	22	34	212	24.2	1	0	4	5	0.6	876
7	7	12	26	37	14	135	14.3	2	13	3	18	1.9	945
5	4	11	23	42	12	115	11.4	3	23	3	29	2.9	1 004
1	—	2	50	81	2	152	14.6	2	32	2	36	3.5	1 042
4	7	10	29	39	17	133	15.4	1	10	1	12	1.4	864
11	1	8	18	—	50	108	12.2	0	1	0	1	0.1	883
5	5	9	29	36	21	131	14.8	1	10	1	12	1.4	883
4	4	7	36	51	14	138	14.8	1	18	1	20	2.1	932
11	1	2	13	15	15	65	7.0	4	37	1	42	4.5	927
20	1	10	37	13	4	99	11.9	8	14	0	22	2.7	829
35	2	22	68	6	3	157	20.8	2	2	0	4	0.5	755
21	1	11	39	12	5	104	12.5	6	15	0	21	2.5	831
18	1	8	31	13	8	91	10.6	6	22	0	28	3.2	861
1	0	6	15	1	2	25	2.5	3	57	6	66	6.5	1 013
4	0	17	39	3	2	67	7.8	2	31	3	36	4.2	860
11	—	13	158	—	8	192	30.3	6	6	—	12	1.9	633
3	0	13	39	2	2	61	6.8	3	38	4	45	5.0	897
2	0	9	26	1	2	40	4.1	3	50	5	58	6.0	967
27	16	11	22	51	19	264	27.3	5	9	4	18	1.9	965
14	8	9	26	60	15	194	19.3	5	18	3	26	2.6	1 005

Taul. 13. Maatalouden
Jordbrukets drifts-
Production expenses of agriculture (except

Alue ja suuruusluokka	Työkustannus					Ostotarvikkeet					
	Palkat ¹⁾	Viilj. perheen työ ²⁾		Yhteensä		Rehut ³⁾	Lannoitteet ⁴⁾	Siemenet ⁵⁾	Yhteensä		
		Johtotyö	Muut	mk	%				mk	%	
Etelä-Suomi	I	46	32	699	777	52.4	208	107	24	339	22.8
	II	54	36	406	496	45.9	139	101	21	261	24.2
	III	143	42	162	347	40.8	88	102	24	214	25.2
	IV	219	47	52	318	37.5	106	121	26	258	29.9
	Keskimäärin	127	41	247	415	43.1	116	107	23	246	25.5
Painotettu keskiarvo	85	37	407	529	47.0	145	105	23	278	24.2	
Sisä-Suomi	I	51	25	688	764	54.3	198	99	21	318	22.6
	II	77	26	463	566	51.2	137	90	15	242	21.9
	III	210	30	159	399	44.5	109	92	14	215	24.0
	Keskimäärin	96	27	447	570	50.9	142	92	16	250	22.3
	Painotettu keskiarvo	71	26	575	672	52.9	171	95	19	285	22.5
Etelä-Pohjanmaa	I	21	29	707	757	56.8	196	100	19	315	23.7
	II	29	35	414	478	49.9	138	89	13	240	25.1
	III	52	37	285	374	42.7	170	81	10	261	29.8
	Keskimäärin	32	35	420	487	49.8	148	88	14	250	25.6
	Painotettu keskiarvo	28	33	511	572	52.6	168	92	15	270	24.8
Pohjois-Pohjanmaa	I	11	24	604	639	56.1	164	90	11	265	23.3
	II	32	24	447	508	52.9	124	91	13	228	24.0
	III	20	25	401	446	54.7	99	89	7	195	23.9
	Keskimäärin	26	24	463	513	53.7	126	91	11	228	23.9
	Painotettu keskiarvo	22	24	507	558	54.6	138	90	12	240	23.7
Koillis-Suomi	I	40	18	698	756	51.2	274	115	22	411	27.8
	II	53	18	520	591	53.4	154	89	17	260	23.5
	III	98	19	239	356	50.8	71	82	14	167	23.8
	Keskimäärin	51	18	562	631	52.4	190	98	18	306	25.4
	Painotettu keskiarvo	45	18	644	707	51.5	242	108	21	371	27.1
Koko maa	Keskimäärin	102	35	339	476	46.9	130	101	20	251	24.7
	Painotettu keskiarvo	65	31	492	588	50.4	161	99	20	280	24.0

¹⁾ Löner. ²⁾ Brukarfamiljens arbete. ³⁾ Köpt foder. ⁴⁾ Handelsgödsel. ⁵⁾ Utsäde. ⁶⁾ Husdjur. ⁷⁾ Maskiner och ⁸⁾ Wages paid. ⁹⁾ Imputed wage of farmer and farm family. ¹⁰⁾ Fodder. ¹¹⁾ Fertilizers. ¹²⁾ Seeds. Depreciation and

liiekustannus mk/ha
kostnader mk/ha
interest claim for total capital) per hectare

Koti-eläimet ¹⁾	Poistot ja kunnossapito				Muu kustannus ²⁾										Liikekustannus yhteensä ¹⁰⁾
	Kalusto ³⁾		Rakennukset ⁴⁾	Yhteensä	Vakuutukset	Polttopuut	Traktorin ja leikkuri- ja poltto- neustet	Sähkö- maksut yms.	Traktorin, leikkuri- pui- murin ja auton vuokrat	Muut	Yhteensä				
	Trakt. ja leikkuri- puim.	Muu kalusto									mk	%	mk	%	
33	31	63	95	222	15.0	10	14	13	24	16	69	146	9.8	1 484	
26	41	57	68	192	17.8	8	10	16	20	11	66	131	12.1	1 080	
21	46	54	54	175	20.6	7	8	15	21	5	58	114	13.4	850	
16	48	51	52	167	19.7	6	7	14	19	2	61	109	12.9	847	
22	44	55	61	182	18.9	7	9	15	20	7	62	120	12.5	963	
26	40	57	72	195	17.3	8	11	15	21	10	65	130	11.5	1 127	
32	21	50	92	195	13.9	9	16	12	25	18	49	129	9.2	1 406	
26	40	57	68	191	17.2	8	11	15	25	10	38	107	9.7	1 106	
25	45	53	59	182	20.3	7	8	17	24	4	41	101	11.2	897	
27	38	55	71	191	17.0	8	12	15	25	10	40	110	9.8	1 121	
30	29	52	82	193	15.2	8	14	13	25	14	45	119	9.4	1 269	
24	13	31	80	148	11.1	7	14	9	16	19	47	112	8.4	1 332	
21	25	33	59	138	14.4	7	9	11	14	14	46	101	10.6	957	
19	42	33	43	137	15.7	7	8	14	17	15	42	103	11.8	875	
21	26	33	58	138	14.1	6	9	12	14	14	48	103	10.5	978	
22	22	32	65	141	13.0	7	11	10	15	16	46	105	9.6	1 088	
26	20	31	69	146	12.8	7	11	11	17	12	31	89	7.8	1 139	
20	31	37	50	138	14.6	5	8	13	14	9	32	81	8.5	950	
13	33	33	31	110	13.5	4	7	16	11	5	22	65	7.9	816	
19	30	35	50	134	14.0	5	8	14	14	9	30	80	8.4	955	
22	26	34	56	138	13.6	6	9	12	15	10	30	82	8.1	1 013	
28	27	52	97	204	13.8	10	19	9	25	15	28	106	7.2	1 477	
26	34	49	64	173	15.7	7	11	13	19	8	24	82	7.4	1 106	
15	26	28	53	122	17.4	6	5	15	16	0	14	56	8.0	701	
26	31	49	74	180	14.9	8	13	12	21	10	24	88	7.3	1 205	
27	28	51	89	195	14.2	9	17	10	23	13	27	99	7.2	1 372	
23	39	52	63	177	17.4	7	10	14	21	8	52	112	11.0	1 016	
26	33	49	73	181	15.5	8	12	13	21	12	51	117	10.1	1 166	

¹⁾ fedskap. ²⁾ Byggnader. ³⁾ Övriga driftskostnader. ⁴⁾ Driftskostnader totalt. ⁵⁾ maintenance of ⁶⁾ livestock, ⁷⁾ implements and ⁸⁾ buildings. ⁹⁾ Other costs. ¹⁰⁾ Total.

Taul. 14. Maatalouden varsinaiset rahamenot mk/ha
 Jordbrukets egentliga utgifter mk/ha
 General cash expenses of agriculture per hectare

Alue ja suuruusluokka	Palkat	Rehut	Lannoitteet	Siemenet	Rakennusten kunnossapito	Koneiden ja kaluston kunnossapito	Eläimet	Vakuutukset	Traktorin ja leikk.puimurin polttoneest	Sähkömaksut yms.	Traktorin, leikk.puimurin ja auton vuokr.	Muut menot	Yhteensä	
Etelä-Suomi	I	46	210	109	25	20	32	30	10	19	24	16	49	590
	II	52	139	103	21	15	29	25	9	20	20	11	40	484
	III	137	88	104	24	13	29	20	8	18	21	5	40	507
	IV	238	107	121	25	16	33	15	6	17	19	2	41	640
	Keskimäärin	128	117	108	23	15	30	21	8	18	20	7	42	537
Painotettu keskiarvo	85	146	107	23	16	30	25	9	19	21	10	43	534	
Sisä-Suomi	I	54	196	101	21	21	30	29	10	18	25	18	35	558
	II	73	136	93	15	17	37	25	9	20	25	10	28	488
	III	191	107	92	14	19	36	25	8	20	24	4	27	567
	Keskimäärin	91	141	94	16	18	34	26	9	21	25	10	29	514
	Painotettu keskiarvo	70	169	98	18	20	33	27	10	19	25	14	32	535
Etelä-Pohjanmaa	I	23	198	102	18	13	16	23	8	12	16	19	33	481
	II	30	136	89	13	9	18	20	7	14	14	14	31	395
	III	55	164	83	10	6	33	18	7	19	17	15	29	456
	Keskimäärin	33	146	90	13	9	20	20	7	15	14	14	31	412
	Painotettu keskiarvo	30	162	93	15	10	19	21	7	14	15	16	31	433
Pohjois-Pohjanmaa	I	59	164	91	10	15	23	24	7	14	17	12	23	459
	II	32	125	91	13	13	26	19	6	17	14	9	22	387
	III	21	102	89	7	8	27	13	4	20	11	5	17	324
	Keskimäärin	34	127	91	11	12	26	19	6	17	14	9	21	387
	Painotettu keskiarvo	42	139	91	11	13	25	20	6	16	15	10	22	410
Koillis-Suomi	I	48	273	117	21	18	35	27	11	18	25	15	20	628
	II	53	154	90	17	13	31	24	8	19	19	8	15	451
	III	94	71	81	14	7	23	15	6	18	16	0	12	357
	Keskimäärin	54	189	99	18	14	32	24	9	18	21	10	17	505
	Painotettu keskiarvo	51	241	110	20	17	34	26	10	18	23	13	19	582
Koko maa	Keskimäärin	102	130	102	20	15	31	22	8	18	21	8	35	512
	Painotettu keskiarvo	66	161	101	19	16	29	25	9	18	21	12	35	512

Taul. 15. Viljelijäperheen ja aikapalkkaisen palkkaväen työtä t/tila
 Brukarfamiljens och de tidsavlönade arbetarnas arbete, timmar/gård
 Working hours per farm

Alue ja suuruusluokka	Työtunteja						Työtunneista						
	Yhteensä ¹⁾			Niistä palkkaväen			metsätöitä			uudistustöitä			
	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset	
Etelä-Suomi	I	2 398	2 854	222	73	36	8	324	7	16	115	2	5
	II	3 367	3 227	316	328	202	33	440	7	31	197	3	12
	III	4 851	4 112	298	1 933	1 308	124	677	4	23	230	2	9
	IV	7 478	5 648	292	5 550	3 848	175	966	13	19	368	4	25
	Keskimäärin	3 890	3 577	291	1 113	749	63	520	7	25	204	3	11
Sisä-Suomi	I	2 638	2 838	356	139	102	28	469	8	36	167	1	12
	II	3 659	3 556	400	509	305	45	520	3	38	142	1	9
	III	5 546	5 312	338	3 107	2 797	51	599	4	25	119	—	—
	Keskimäärin	3 485	3 466	381	593	432	40	510	4	36	148	1	9
Etelä-Pohjanmaa	I	2 521	2 668	472	42	33	3	295	5	14	158	1	21
	II	3 369	3 122	361	185	145	19	406	2	27	216	2	15
	III	5 060	3 807	278	736	302	—	884	14	14	373	1	9
	Keskimäärin	3 361	3 100	374	205	138	15	426	4	24	219	2	16
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	2 442	2 773	203	223	—	2	260	21	4	272	38	7
	II	3 544	3 290	770	187	159	122	394	3	67	223	3	38
	III	6 647	5 435	372	262	65	90	1 023	—	31	477	2	4
	Keskimäärin	3 496	3 325	579	203	107	86	409	8	46	258	13	26
Koillis-Suomi	I	2 502	2 828	479	132	62	12	447	3	54	220	5	39
	II	3 342	3 655	639	251	237	48	456	1	81	305	1	44
	III	5 875	4 716	982	1 230	1 391	17	822	—	172	426	—	142
	Keskimäärin	2 971	3 262	566	211	172	30	458	2	69	265	3	44
Koko maa	Keskimäärin	3 589	3 446	375	716	493	49	494	5	35	201	3	16

¹⁾ Lukuihin eivät sisälly viljelijäperheen tekemät sivuansio- ja yksityistalouden työt.

Taul. 16. Maatalouden juoksevat työt
Jordbrukets löpande arbeten
Agricultural work per hectare

Alue ja suuruusluokka	Viljelijäperheen työ t/ha			Palkkaväen työ t/ha			Yhteensä ihmis- työtä t/ha	Yhteensä muunn. t hehtaaria kohden	Urakka- palkat mk/ha	
	Miehet	Naiset	Lapset	Miehet	Naiset	Lapset				
Etelä-Suomi	I	250	217	22	6	3	1	488	444	29
	II	158	110	14	15	10	2	301	277	15
	III	69	36	4	43	31	3	183	169	16
	IV	24	9	1	65	42	2	142	132	17
	Keskimäärin	98	65	8	37	25	2	230	212	17
Painotettu keskiarvo	154	116	13	23	15	2	316	289	19	
Sisä-Suomi	I	246	209	31	11	9	1	486 491	447	23
	II	173	131	18	27	15	2	356	327	15
	III	66	35	8	79	60	1	245	226	10
	Keskimäärin	167	127	19	33	22	2	360	330	15
	Painotettu keskiarvo	209	171	25	21	14	1	428	391	20
Etelä-Pohjanmaa	I	255	201	47	2	4	0	486	445	12
	II	165	106	16	7	7	1	294	271	7
	III	117	68	8	15	10	—	214	198	9
	Keskimäärin	166	109	17	8	7	1	299	276	8
	Painotettu keskiarvo	194	138	27	6	6	1	358	329	9
Pohjois-Pohjanmaa	I	222	179	18	3	—	—	413	377	5
	II	173	111	29	6	9	6	317	292	5
	III	160	104	8	5	2	3	277	255	6
	Keskimäärin	178	120	24	5	6	4	323	298	4
	Painotettu keskiarvo	192	138	22	5	4	3	352	323	5
Koillis-Suomi	I	241	220	41	9	6	1	497	452	17
	II	180	161	32	13	11	3	383	349	16
	III	96	55	17	25	23	0	208	192	40
	Keskimäärin	195	174	34	12	11	2	410	373	18
	Painotettu keskiarvo	223	201	38	11	8	1	463	421	18
Koko maa	Keskimäärin	130	93	14	30	21	2	282	259	15
	Painotettu keskiarvo	183	141	21	17	12	2	365	334	17

Taul. 17. Hevostyö
Hästarbete
Working hours of horses

Alue ja suuruusluokka	Maatalouden juoksevat työt		Uudistus-työt t/tila	Metsä-työt t/tila	Sivu-ansio-ym. työt t/tila	Hevostyötä t/tila		Tunteja työhevosta kohden vuodessa
	t/ha	t/tila				Yhteensä	Siitä vuokrattua	
Etelä-Suomi I	38	289	4	74	53	420	4	547
II	17	262	7	89	28	386	4	478
III	8	266	3	133	12	414	6	428
IV	8	509	16	277	36	838	—	584
Keskimäärin	12	289	6	112	30	437	4	491
Painotettu keskiarvo	20							
Sisä-Suomi I	44	342	10	131	77	560	17	722
II	25	373	5	123	51	552	5	605
III	18	584	4	160	3	751	2	714
Keskimäärin	27	380	6	129	55	570	8	647
Painotettu keskiarvo	36							
Etelä-Pohjanmaa I	43	347	3	63	43	456	12	639
II	18	288	5	91	22	406	5	444
III	12	351	15	173	4	543	2	509
Keskimäärin	19	304	5	93	24	426	6	477
Painotettu keskiarvo	27							
Pohjois-Pohjanmaa I	29	242	8	71	13	334	11	614
II	16	257	1	73	15	346	2	504
III	7	231	6	86	22	345	4	409
Keskimäärin	16	250	3	74	15	342	4	518
Painotettu keskiarvo	20							
Koillis-Suomi I	39	286	5	105	71	467	15	688
II	21	280	7	102	43	432	7	653
III	6	218	—	47	—	265	2	395
Keskimäärin	26	282	6	102	56	446	11	665
Painotettu keskiarvo	34							
Koko maa								
Keskimäärin	17	312	6	111	39	468	6	552
Painotettu keskiarvo	26							

Taul. 18. Traktortyö
Traktorarbete
Working hours of tractors

Alue ja suuruusluokka	Maatalouden juoksevat työt		Uudistus-työt t/tila	Metsä-työt t/tila	Sivu-ansio-ym. työt t/tila	Traktortyötä t/tila		Tunteja traktoria kohden vuodessa	
	t/ha	t/tila				Yhteensä	Siitä vuokrattua		
Etelä-Suomi	I	22	164	9	13	40	226	22	357
	II	22	352	19	33	50	454	13	476
	III	21	719	26	63	39	847	9	598
	IV	18	1 220	71	111	36	1 438	11	670
	Keskimäärin	21	479	23	43	44	589	13	537
Painotettu keskiarvo	21								
Sisä-Suomi	I	17	130	10	20	29	189	30	382
	II	22	322	13	25	69	429	16	502
	III	21	687	14	41	44	786	9	656
	Keskimäärin	21	290	12	24	55	381	20	501
	Painotettu keskiarvo	19							
Etelä-Pohjanmaa	I	15	118	1	12	8	139	32	447
	II	19	298	10	27	46	381	20	516
	III	20	578	58	31	119	786	20	652
	Keskimäärin	19	290	12	25	46	373	22	532
	Painotettu keskiarvo	18							
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	17	140	12	10	19	181	17	371
	II	21	351	14	33	83	481	16	530
	III	25	771	35	112	22	940	8	1 016
	Keskimäärin	21	327	16	33	60	436	16	554
	Painotettu keskiarvo	20							
Koillis-Suomi	I	17	128	13	27	48	216	25	471
	II	22	286	20	25	87	418	22	537
	III	18	678	11	62	21	772	1	578
	Keskimäärin	20	214	17	27	66	324	23	516
	Painotettu keskiarvo	18							
Koko maa	Keskimäärin	20	367	18	33	51	469	17	527
	Painotettu keskiarvo	20							

Taul. 19. Maatalouden liiketulokset
Jordbrukets driftsresultat
Economic results of agriculture

Alue ja suuruusluokka	Tilaluku	Kokonais- tuotto mk/ha ¹⁾	Liike- kustannus mk/ha ²⁾	Verotettava puhdas tuotto mk/ha ³⁾	Maatalous- yli jäämä ⁴⁾ mk/ha ⁴⁾	Kannattavuus- kerroin ⁵⁾
Etelä-Suomi I	108	1 518	1 484	34	765	0.78
II	261	1 198	1 080	118	560	0.87
III	138	1 047	850	197	401	1.07
IV	46	1 098	847	251	350	1.35
Keskimäärin	553	1 138	963	175	463	0.98
Painotettu keskiarvo		1 250	1 127	123	567	0.88
Sisä-Suomi I	106	1 371	1 406	—35	678	0.72
II	207	1 141	1 106	35	524	0.76
III	26	1 007	897	110	299	0.81
Keskimäärin	339	1 157	1 121	36	510	0.76
Painotettu keskiarvo		1 268	1 269	— 1	600	0.73
Etelä-Pohjanmaa I	21	1 317	1 332	—15	721	0.78
II	90	1 052	957	95	544	0.88
III	10	1 039	875	164	486	1.01
Keskimäärin	121	1 074	978	96	551	0.88
Painotettu keskiarvo		1 149	1 088	61	605	0.84
Pohjois-Pohjanmaa I	20	1 188	1 139	49	677	0.86
II	46	1 005	950	55	526	0.87
III	6	892	816	76	502	0.93
Keskimäärin	72	1 013	955	58	545	0.88
Painotettu keskiarvo		1 068	1 013	55	586	0.87
Koillis-Suomi I	78	1 383	1 477	—94	622	0.65
II	75	1 096	1 106	—10	528	0.74
III	3	777	701	76	334	0.88
Keskimäärin	156	1 172	1 205	—33	547	0.71
Painotettu keskiarvo		1 301	1 372	—71	591	0.67
Koko maa						
Keskimäärin	1 241	1 133	1 016	117	491	0.88
Painotettu keskiarvo		1 227	1 166	61	584	0.81

*) Tuloksia laskettaessa veroja ei ole luettu kustannuksiin.

*) Skatterna ingår inte i kostnaderna.

1) Bruttointäkt. 2) Driftskostnader. 3) Beskattningsbar förräntning. 4) Skuldfri inkomst. 5) Lönsamhetskvot.

1) Total return. 2) Production cost except interest claim for total capital. 3) Taxable net return.

4) Net return to total capital plus imputed wage of operator and family. 5) Coefficient of profitability.

Taul. 20. Hevostyökustannus eräillä tiloilla tilivuonna 1963/64
Beräkning av hästarbetskostnaderna

The costs of horses on some book-keeping farms in the financial year 1963/64

	Keski- määrin	Tilat, joilla tun- tikustannus on		Keski- määrin 1962/63
		alin	korkein	
<i>Tilojen lukumäärä</i>	36	1	1	46
Muunn. ha tilaa kohden	20.74	66.07	30.38	24.53
Työhevosta keskim. tilaa kohden	1.10	1.00	1.00	1.23
» 100 muunn. ha:a kohden	5.30	1.51	3.29	5.03
» % muunn. hevosten määrästä ..	99.6	100.0	100.0	95.8
<i>Tuotto mk</i>				
Eläinpääoman lisäys ja myynti	—	—	—	—
Muut tulot	—	—	—	—
Lannan arvo	25	25	24	26
Tuotto yhteensä	25	25	24	26
<i>Kustannus mk</i>				
Eläinpääoman vähennys ja osto	31	30	40	0
Kengitys-, lääkintä- ym. menot	31	7	5	31
Työkustannus	273	294	288	230
Kalustokustannus	63	48	119	79
Rakennuskustannus	134	129	162	132
Kuivikkeet	5	5	5	6
Eläinpääoman korko	27	36	21	33
Peruskustannus	564	549	640	511
Rehukustannus	471	410	504	519
väkirehut	93	24	68	127
muut rehut	378	386	436	392
Kustannus yhteensä	1 035	959	1 144	1 030
Tuotto »	25	25	24	26
Hevostyökustannus	1 010	934	1 120	1 004
Peruskustannuksen osuus kaikista kustan- nuksista %	54.5	57.2	55.9	49.6
Työtunteja työhevosta kohden	576	1 256	237	712
<i>Hevostyötunnin kustannus mk</i>	<i>1:75</i>	<i>0:74</i>	<i>4:73</i>	<i>1:41</i>
Peruskustannus hevostyötuntia kohden mk	0:98	0:44	2:70	0:72
» muunn. hevosta » »	562	549	640	490
Rehun kulutus » » ry	2 126	2 082	2 344	2 277
» » hevostyötuntia » »	3.70	1.66	9.89	3.34
Koko rehun keskihinta mk/ry	0:22	0:20	0:22	0:22
Rehukustannus muunn. hevosta kohden mk	470	410	504	497
» ruokintapäivää » »	1:28	1:12	1:38	1:36
» hevostyötuntia » »	0:82	0:33	2:13	0:73
Maatal. juoks. hevostyötä t/muunn. ha	18.1	4.4	5.3	23.3
» hevostyön kustannus mk/ha ..	32	3	25	33
Muiden hevostöiden kustannus mk/ha	21	11	12	18
Hoitotyötä muunn. hevosta kohden mt	159.6	184.0	180.0	150.6
Hevostyötunteja ruokintapäivää kohden	1.57	3.43	0.65	1.87
<i>Tietoja laskelmatilojen traktoreista:</i>				
Traktoritilojen lukumäärä	25	1	1	37
Traktoreita tilaa kohden	1.14	2.00	1.00	1.22
Muunnettuja hehtaareja traktorilla kohden ..	26.20	33.04	30.38	25.04
TraktORITYÖTÄ yht. tuntia traktorilla kohden	507	906	641	528
Maatalouden juoksevaa traktORITYÖTÄ t/ha ..	15.7	11.2	18.8	17.9
» » » t/tr ..	410	369	571	448

Taul. 21. Markkinattomien rehujen jalostusarvoa koskeva laskelma
 Beräkning av grundfodrets förädlingsvärde för nötkreaturen
 The productivity value of marketless feedingstuffs

	Tilivuosi 1963/64 (83 tilaa)		Tilivuosi 1962/63 (108 tilaa)	
Muunnettuja hehtaareja tilaa kohden	18.28		19.41	
Lypsylehmiä tilaa kohden	7.11		7.45	
Nautakarjaa » » ny	9.26		9.30	
» 100 muunn. ha:a kohden ny	50.65		47.91	
Lehmäluvun suhde nautayksikkömäärään	0.767		0.801	
Maitoa lehmää kohden kg	3 925		3 658	
» nautayksikköä kohden kg	3 012		2 932	
» koko karjalle annettua 100 ry:ä kohden kg	98.3		95.9	
» muunnettua hehtaaria kohden kg	1 525		1 405	
Maitokilon bruttohinta mk	0:39		0:36	
Maitotal.tuotteiden myynti % niiden koko luovutuksesta	90.2		89.5	
Markkinakelpoisen rehun hinta mk/ry	0:42		0:39	
» » » mk/ny	421		379	
Kivennäisaineiden kustannus mk/ny	17		15	
<i>Tuotto:</i>	mk/ny	%	mk/ny	%
Nautakarjaomaisuuden lisäys ja myynti (nettoluku)	190	13.3	157	12.3
Maidontuotto: myynti	1 053	74.0	947	73.9
luontoisluovutus	114	8.0	111	8.7
Lannan arvo	61	4.3	61	4.8
Muu tuotto	5	0.4	5	0.3
Tuotto yhteensä	1 423	100.0	1 281	100.0
<i>Kustannus:</i>				
Nautakarjaomaisuuden vähennys ja osto	—		—	
Rahamenot	40	2.8	38	3.0
Työkustannus	326	22.9	300	23.4
Kalustokustannus	16	1.1	14	1.1
Rakennuskustannus	70	4.9	66	5.2
Polttopuut, valo ja voima	14	1.0	13	1.0
Kuivikkeet	6	0.4	7	0.5
Osuus yleiskustannuksista	49	3.5	41	3.2
Eläinpääoman korko	29	2.0	28	2.2
Peruskustannus	550	38.6	507	39.6
Väkirehut, muut rehut, kivennäisaineet ja vitamiinivalmisteet	387	27.2	343	26.8
Maitotaloustuotteet	51	3.6	50	3.9
Markkinattomien rehujen jalostusarvo	435	30.6	381	29.7
Kustannus yhteensä	1 423	100.0	1 281	100.0
<i>Ruokinta muunnettua eläintä kohden:</i>	ry/ny	%	ry/ny	%
väkirehuja	836	27.3	810	26.5
heiniä ja olkia	1 009	32.9	1 070	35.0
väkeviä tuorerehuja	130	4.3	119	3.9
täyttäviä »	234	7.6	220	7.2
maitotaloustuotteita	84	2.7	83	2.7
laidunta	771	25.2	754	24.7
Yhteensä	3 064	100.0	3 056	100.0
Markkinakelpoista rehua	1 008	32.9	966	31.6
Markkinattomia rehuja	2 056	67.1	2 090	68.4
<i>Markkinattomien rehujen jalostusarvo mk/ry</i>	0:21		0:18	
Tuotto muunnettua hehtaaria kohden mk	721		614	
» rehuyksikköä » »	0:46		0:42	
Peruskustannus lypsylehmää » »	716		632	
» maitokiloa » »	0:18		0:17	
Nautakarja- ja maitotalouden ihmistyötä mt/ny	191.9		199.4	

Taul. 22. Puutavaran käyttö k-m³/tila
Virkesanvändningen i fm³/gård
Use of wood m³ per farm

Alue ja suurusluokka	Maatalouteen			Ruoka- talouteen	Yksityis- talouteen	Eläkkeisiin	Yhteensä	
	polttopuita	muuta	yhteensä					
Etelä-Suomi	I	7.7	3.0	10.7	5.8	6.5	0.6	23.6
	II	10.9	5.9	16.8	6.6	9.1	1.1	33.6
	III	19.6	8.1	27.7	7.5	14.2	1.9	51.3
	IV	42.1	10.2	52.3	7.2	17.2	1.4	78.1
	Keskimäärin	15.1	6.1	21.2	6.7	10.5	1.3	39.7
Sisä-Suomi	I	9.6	4.0	13.6	7.1	9.6	0.3	30.6
	II	13.9	5.2	19.1	8.2	12.8	0.3	40.4
	III	24.1	4.7	28.8	8.6	18.9	1.0	57.3
	Keskimäärin	13.3	4.9	18.2	7.9	12.3	0.3	38.7
Etelä-Pohjanmaa	I	7.5	3.4	10.9	5.7	6.3	0.6	23.5
	II	9.8	5.4	15.2	6.4	9.1	0.8	31.5
	III	15.3	5.2	20.5	7.1	12.1	2.8	42.5
	Keskimäärin	9.8	5.1	14.9	6.4	8.8	0.9	31.0
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	7.2	6.9	14.1	7.0	6.8	—	27.9
	II	11.1	7.9	19.0	7.9	8.4	—	35.3
	III	16.6	8.9	25.5	8.9	9.0	—	43.4
	Keskimäärin	10.5	7.7	18.2	7.7	8.0	—	33.9
Koillis-Suomi	I	10.1	4.7	14.8	6.9	9.0	0.0	30.7
	II	11.7	9.3	21.0	7.5	10.2	0.1	38.8
	III	16.0	22.2	38.2	9.8	13.7	—	61.7
	Keskimäärin	11.0	7.2	18.2	7.3	9.6	0.1	35.2
Koko maa								
	Keskimäärin	13.3	5.9	19.2	7.1	10.6	0.8	37.7

Taul. 23. Ruokailukustannus ja ruokailupäivien luku
 Kosthällskostnaden och antalet kostdagar
Food costs and boarding days

Alue ja suuruusluokka	Ruokailukustannus ruokailupäivää kohden				Muunnettujen ruokailupäivien luku tilaa kohden vuodessa				
	maatalan tuotteet p	raha- menot p	työ- kustannus p	yhteensä p	viljelijä- perhe	palkka- väki	muut	yhteensä	
Etelä-Suomi	I	83	160	100	343	1 353	16	97	1 466
	II	90	157	101	348	1 415	68	129	1 612
	III	84	175	107	366	1 466	315	143	1 924
	IV	76	215	112	403	1 275	510	161	1 946
	Keskimäärin	86	168	103	357	1 404	156	129	1 689
Sisä-Suomi	I	93	145	91	329	1 397	38	106	1 541
	II	94	149	90	333	1 615	100	114	1 829
	III	92	153	105	350	1 383	593	128	2 104
	Keskimäärin	93	148	92	333	1 529	119	112	1 760
Etelä-Pohjanmaa	I	91	137	84	312	1 479	8	38	1 525
	II	93	148	97	338	1 561	39	76	1 676
	III	95	166	107	368	1 562	149	83	1 794
	Keskimäärin	93	148	96	337	1 546	43	70	1 659
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	78	140	95	313	1 554	28	34	1 616
	II	87	139	89	315	1 780	61	40	1 881
	III	92	151	108	351	2 211	54	90	2 355
	Keskimäärin	85	141	93	319	1 753	51	43	1 847
Koillis-Suomi	I	93	158	86	337	1 605	27	69	1 701
	II	100	152	87	339	1 807	72	77	1 956
	III	106	143	72	321	2 176	338	38	2 552
	Keskimäärin	97	155	86	338	1 713	55	72	1 840
Koko maa									
	Keskimäärin	90	157	97	344	1 511	116	107	1 734

Taul. 24. Tärkeimpien omalla tilalla tuotettujen maataloustuotteiden käyttö vuosi-
ruokailijaa kohden kiloaAnvändningen av de viktigaste på den egna gården framställda produkterna
i kg per person och år*Farm products consumed per grown up boarder annually*

Alue ja suuruusluokka	Maito	Sianliha	Muu liha	Kanan- munat	Vehnä	Ruis	Ohra	Peruna	
Etelä-Suomi	I	399.0	6.3	1.1	7.6	55.9	13.2	21.3	169.3
	II	401.2	7.4	2.2	10.1	75.8	16.9	16.2	166.2
	III	354.6	5.7	4.3	8.8	75.7	14.7	14.6	148.0
	IV	295.6	5.9	5.4	10.7	48.8	14.4	8.2	139.4
	Keskimäärin	377.5	6.6	2.9	9.4	69.8	15.4	15.8	159.0
Sisä-Suomi	I	437.1	8.5	6.2	5.9	30.3	37.2	35.1	171.7
	II	429.7	6.5	6.7	6.6	47.4	42.1	29.1	171.4
	III	352.1	8.3	10.4	9.6	56.4	43.5	22.2	172.8
	Keskimäärin	424.6	7.2	6.9	6.7	43.5	40.9	30.1	171.6
Etelä-Pohjanmaa	I	532.3	5.6	2.3	3.2	10.6	33.7	35.1	189.5
	II	584.3	3.0	2.1	4.5	25.6	22.2	28.4	183.9
	III	634.7	0.4	2.8	0.9	40.5	19.5	17.3	165.3
	Keskimäärin	580.5	3.2	2.2	4.0	24.5	23.8	28.5	183.1
Pohjois-Pohjanmaa ...	I	452.7	6.1	2.8	1.5	4.0	18.1	42.8	184.6
	II	494.1	3.6	5.0	2.0	12.4	31.5	61.2	182.3
	III	439.5	4.8	11.8	3.9	11.0	47.6	75.5	196.1
	Keskimäärin	478.3	4.3	5.2	2.1	10.2	29.9	58.3	184.3
Koillis-Suomi	I	558.4	6.4	13.0	2.3	1.1	8.9	24.1	162.7
	II	595.3	5.7	13.1	2.8	6.1	15.5	31.8	168.4
	III	588.5	11.7	6.8	2.5	10.2	48.0	23.9	184.2
	Keskimäärin	578.1	6.1	12.9	2.6	3.9	13.3	28.0	166.2
Koko maa	Keskimäärin	442.5	6.2	5.4	6.8	45.8	23.9	25.2	167.3

Summary

In this annually published report there are presented economic characteristics of the bookkeeping farms which participate in the profitability investigation of agriculture. The collection of the basic data is carried out by agricultural advisory societies in whose offices the major part of accounting is also done. The State annually grants funds for this activity which was begun in 1912.

Beginning with the fiscal year 1960/61 the investigations of the profitability of agriculture have been carried out by the Agricultural Economics Research Institute and the reports have been included among its publications. Corresponding reports on years prior to the fiscal year 1960/61 have appeared in the Information Series of the Bureau of Agriculture.

In this research activity it has not been possible to select the participating farms in such a manner as to represent the average returns of all farms of the country. Since bookkeeping is a voluntary activity on farms, only those can be included which are willing to participate. The interest in bookkeeping for research purposes is generally greater among the more progressive farmers and on the larger sized units. Therefore the economic results on participating farms are better than the average for all farms in the country. This has been clearly indicated, for example, by average hectare yields on the bookkeeping farms which are generally higher than national averages.

On the basis of natural differences in different parts of the country five separate regions have been defined for the purpose of analyzing the data.

1. South Finland
2. Central Finland
3. South Ostrobothnia
4. North Ostrobothnia
5. Northeast Finland

In addition the farms have been grouped on the basis of arable land area into the following size classes:

I	—10.0	hectares
II	10.0—25.0	»
III	25.0—50.0	»
IV	50.0—	»

The processing of the data has been performed by the Agricultural Economics Research Institute. In the handling of the data the averages for gross return, production expenses, net return and other items have been calculated on the basis of geographic location and size groupings. Because the arithmetics average size of bookkeeping farms in different regions is greater than that of all farms, mean values for the different regions and for the whole country have been presented as weighted means. The weights used have been obtained from the Agricultural Census 1959, which shows the division of the arable land between different regions and size classes for all farms greater than 2 hectares in area.

In the first chapter the general agricultural conditions are considered for the fiscal year 1963/64. Weather conditions are presented in terms of temperature and rainfall. The yields obtained during the fiscal year indicate the total production of the principal crops for the whole country. They have also been calculated on a per hectare basis so that crop yields obtained on the bookkeeping farms can be compared with those obtained on all farms in the country. The presentation of average prices of the principal agricultural products sold and supplies purchased as well as that of the average wage rates indicates the relative position of agriculture.

Presented in Chapter II are the number of bookkeeping farms, the average number of hectares in each land use category and the percentage of total arable land per farms used for the various crops, as well as the average per hectare crop yields and the average milk production per cow per year, all grouped according to geographic area and size of farm.

The assets and liabilities of the farmers on the bookkeeping farms are presented in Tables 4—8. These are based on estimates made at the beginning of the bookkeeping period which begins on July 1 and ends on June 30 of the following year. Private dwellings are also included in the agricultural assets.

In the farmers cash receipts and expenses which are shown in Tables 9 and 10, transactions concerning debts and savings are not included.

The gross return of agriculture and its calculation are explained in Chapter V. The gross returns presented in Table 11 include the following return items:

1. The cash receipts and accounts receivable for the accounting year, but not including the cash receipts obtained from liquidating property which was on hand at the beginning of the year.
2. The cash value of deliveries in kind transferred from agriculture to forestry, food- and private households, pensions, supplementary enterprises and wages for labor.
3. The additions to total property transferred from agriculture, such as the cash value of payments in kind for new buildings, increased cropping, drainage and new machinery.
4. Increases in stocks, garden plants and domestic animals derived from agricultural production.

Production expenses of agriculture and their structure are examined in Chapter VI. Production expenses include the following cost items:

1. The money spent during the accounting year for the ordinary monetary operating expenses. However, expenses for additions to property (eg. new buildings), are not included in production expenses.
2. The value of products in kind which agriculture has received from supplementary non-agricultural enterprises.
3. Depreciation.
4. In addition to the regular wages paid for hired farm labor, the labor of the farmers and farm families has been included, calculated on the basis of the general wage level for agricultural labor.

Taxes and interest on debts are not included in the production expenses of agriculture.

Tables 15—18 present the number of hours of manual, horse and tractor labor which have been based on daily work records from the bookkeeping farms. On the basis of this data the division of labor input between different farm enterprise has been calculated.

The economic results of farming are presented in Table 19.

The net return is the difference between gross return and the production expenses of agriculture. Since the production expenses do not include taxes or interest on debts, the concept of net return is the taxable net return of debt free agriculture.

The net farm income has been calculated by deducting from gross return all production expenses except the value of farmers' and farm families' labor.

The coefficient of profitability is the quotient obtained by dividing net farm income by the sum of the interest on investment and the value of farmers' and farm families' labor. The rate of interest used in these calculations is 5 %. In these calculations agriculture has been treated as a whole.

In addition, some specific calculations have been made concerning animal husbandry (Tables 20—21). The number of farms covered by this data is rather small, however. Further special information concerning use of wood on the farms is presented in Table 22, and Tables 23 and 24 present food consumption costs and the quantities of the most important farm products produced and consumed on the farms.

Because of the money reform in Finland at the beginning of the year 1963, the results in this publication have been presented in new monetary units, new marks (1 nmk = 100 old marks).

